

PRO BONO

december /2025

1. NOVELA ZÁKONA O SOCIÁLNOM POISTENÍ

Cieľom novely zákona je zabezpečiť realizáciu ústavného práva podľa čl. 39 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, ktorý ustanovuje, že „Nemožnosť vykonávať zárobkovú činnosť z dôvodu dlhodobej starostlivosti o dieťa počas zákonom ustanovenej doby po jeho narodení nesmie mať negatívny vplyv na primerané hmotné zabezpečenie v starobe.“ Novela zákona všetkým poistencom garantuje zachovanie súčasnej úrovne dôchodkového zabezpečenia za obdobie starostlivosti o dieťa. Po novom sa umožňuje súbeh povinného dôchodkového poistenia z dôvodu riadnej starostlivosti o dieťa do šiestich rokov veku alebo dieťa s dlhodobo nepriaznivým zdravotným stavom najdlhšie do osemnástich rokov veku, s povinným dôchodkovým poistením zamestnanca alebo SZČO, a to bez ohľadu na dosahovaný príjem. Podrobnosti o menovaných, ako aj ďalších zmenách, sa dočítate v našom článku.

2. NOVELA ZÁKONA O DANI Z PRIDANEJ HODNOTY

Primárnym cieľom novelizácie zákona o dani z pridanej hodnoty je transpozícia článku 1 a článku 5 smernice Európskej únie č. 2025/516 a zavedenie povinnej elektronickej fakturácie pre zdaniteľné osoby, ktoré sú platiteľmi dane z pridanej hodnoty, ako aj povinné digitálne oznamovanie údajov o dodaniach tovarov a služieb finančnej správe v reálnom čase. Zavádza sa pre zdaniteľné osoby povinnosť vyhotoviť a prijímať faktúry v štruktúrovanom elektronickom formáte pri cezhraničných dodaniach tovarov alebo

služieb, ako aj povinnosť digitálne oznamovať údaje o týchto dodaniach. Nastávajú zmeny v oblasti registrácie pre daň s cieľom eliminovať konania vedúce k vyhýbaniu sa registračnej povinnosti, a to najmä ustanovením právomoci správcu dane rozhodnúť o registrácii dvoch alebo viacerých, formálne nezávislých, zdaniteľných osôb, u ktorých sú dôvody na registráciu skupiny z úradnej moci, ako jedného platiteľa na účely dane z pridanej hodnoty. Pri určitých transakciách vybraných platiteľov dane, pri ktorých je odôvodnené podozrenie, že daň u dodávateľa nebude uhradená, bude mať daňový úrad možnosť uložiť povinnosť odberateľovi uhradiť daň z faktúry priamo na účet správcu dane vedený pre dodávateľa. Prioritne sa venujeme zmenám účinným od roku 2026 a 2027. Zmeny, ktoré budú účinné až od roku 2030, Vám podrobne prinesieme až neskôr.

3. ZÁKON O EVIDENCII TRŽIEB

V novom zákone sa nanovo definuje osoba povinná evidovať tržbu prostredníctvom pokladnice eKasa. Zavádza sa nový typ pokladnice, tzv. softvérová on-line registračná pokladnica, pričom podnikateľ sa môže rozhodnúť, či bude používať tento typ pokladnice alebo bude používať on-line registračnú pokladnicu, resp. virtuálnu registračnú pokladnicu. Zavádza sa nová povinnosť pre podnikateľov, a to oznámiť poruchu pokladnice finančnému riaditeľstvu prostredníctvom eKasa zóny podnikateľa. Zavádza sa nová povinnosť pre všetkých podnikateľov prijímať platby bezhotovostne prostredníctvom nasnímania platobného príkazu vo forme QR kódu cez bankovú aplikáciu alebo prostredníctvom iného platobného prostriedku, pričom spôsob tohto prijímania si určí predávajúci sám podľa charakteru predajného miesta. Uvedené, ako aj ďalšie zmeny, Vám predstavíme v našom článku.

4. ZÁKON O PRÍSPEVKU NA POMOC PRI ODKÁZANOSTI NA POMOC INEJ FYZICKEJ OSOBY

Nový zákon zavádza nový systém participácie štátu na spolufinancovaní pomoci pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby fyzickým osobám, ktoré sú odkázané na takúto osobnú pomoc, založeného na princípoch osobného rozpočtu. Ide o priznanie nároku na príspevok na pomoc pri odkázanosti príslušným správnym orgánom, ktorým je úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, priamo odkázanej osobe, čím sa zavádza takzvaný priamy príspevok, ktorý odkázaná osoba dostane priamo, nie cez opatrovníka a sama rozhoduje o jeho použití. Vzniká nová profesia, a to pracovník dlhodobej starostlivosti. Zákon je zároveň novelou mnohých súvisiacich zákonov. V našom článku nájdete výber toho najpodstatnejšieho.

5. ZÁKON O ÚRADE NA OCHRANU OBETÍ TRESTNÝCH ČINOV A OZNAMOVATEĽOV PROTISPOLOČENSKEJ ČINNOSTI

Novým zákonom sa zriaďuje nový Úrad na ochranu obetí trestných činov a oznamovateľov protispoločenskej činnosti s celoštátnou pôsobnosťou, ktorý preberá agendu odškodňovania obetí od Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky a nahrádza Úrad na ochranu oznamovateľov. Zriadením jednotného úradu sa má podľa zákonodarcu vytvoriť predpoklad na okamžité a koordinované zabezpečenie ochrany ohrozených osôb. Podrobnosti o novinkách, ktoré prináša nový zákon, nájdete v našom článku.

6. NOVELA ZÁKONA O ELEKTRONICKÝCH KOMUNIKÁCIÁCH

Zákon o elektronických komunikáciách obsahuje transpozíciu smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/61/EÚ z 15. mája 2014 o opatreniach na zníženie nákladov na zavedenie vysokorýchlostných elektronických komunikačných. Citovaná smernica je však zrušená nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1309 z 29. apríla 2024 o opatreniach na zníženie nákladov na zavádzanie gigabitových elektronických komunikačných sietí. Novela zákona na uvedené zrušenie reaguje legislatívnymi zmenami a úpravou zákona o elektronických komunikáciách tak, aby v praxi nedochádzalo k pochybnostiam. Cieľom je dôslednejšie prispieť k zníženiu nákladov pri budovaní vysokokapacitných elektronických komunikačných sietí.

NOVELA ZÁKONA O SOCIÁLNOM POISTENÍ

1. ABSTRAKT

Dňa 04. decembra 2025 bola v Národnej rade SR schválená novela zákona č. 461/2004 Z. z. **o sociálnom poistení v platnom znení** (ďalej len „**zákon**“). Cieľom novely zákona je zabezpečiť realizáciu ústavného práva podľa čl. 39 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, ktorý ustanovuje, že „Nemožnosť vykonávať zárobkovú činnosť z dôvodu dlhodobej starostlivosti o dieťa počas zákonom ustanovenej doby po jeho narodení nesmie mať negatívny vplyv na primerané hmotné zabezpečenie v starobe.“ Novela zákona všetkým poistencom garantuje zachovanie súčasnej úrovne dôchodkového zabezpečenia za obdobie starostlivosti o dieťa. Po novom sa umožňuje súbeh povinného dôchodkového poistenia z dôvodu riadnej starostlivosti o dieťa do šiestich rokov veku alebo dieťa s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom najdlhšie do osemnástich rokov veku, s povinným dôchodkovým poistením zamestnanca alebo SZČO, a to bez ohľadu na dosahovaný príjem. Podrobnosti o menovaných, ako aj ďalších zmenách, sa dočítate v našom článku.

2. OSOBNÝ ROZSAH DÔCHODKOVÉHO POISTENIA

Osobný rozsah dôchodkového poistenia upravuje ust. § 15 zákona, ktorého sa novela dotýka ako prvého ustanovenia.

Podľa nezmeneného ust. § 15 ods. 1 písm. a) a b) sú **povinne dôchodkovo poistenými zamestnanci a SZČO, ktoré sú povinne nemocensky poistené.**

Podľa novelizovaného ust. § 15 ods. 1 písm. c) je tiež povinne dôchodkovo poistená fyzická osoba (i) dôchodkovo poistená podľa písmena a) alebo písmena b) v období, v ktorom sa jej poskytuje materské, ak nie je dôchodkovo poistená podľa písmena d), alebo (ii) s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky, ktorá sa riadne stará o dieťa do šiestich rokov jeho veku s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky, ak nie je dôchodkovo poistená podľa písmena d),

nebol jej priznaný predčasný starobný dôchodok alebo invalidný dôchodok, nedovršila vek potrebný na nárok na starobný dôchodok (ďalej len „dôchodkový vek“) a podala prihlášku na dôchodkové poistenie z dôvodu tejto starostlivosti.

Podľa novelizovaného ust. § 15 ods. 1 písm. d) je tiež povinne dôchodkovo poistená fyzická osoba s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky, ktorá sa riadne stará o dieťa s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky najdlhšie do 18 rokov jeho veku, ak jej nebol priznaný predčasný starobný dôchodok alebo invalidný dôchodok a nedovršila dôchodkový vek.

Zvyšné písmená daného ustanovenia prešli iba legislatívno-technickými zmenami.

Z uvedených novelizovaných ustanovení vyplýva, že **v nadväznosti na vypustenie povinnosti platiť poistné štátom aj za povinne dôchodkovo poisteného zamestnanca a povinne dôchodkovo poistenú samostatne zárobkovo činnú osobu v období, v ktorom sa im poskytuje materské, sa rozšíril okruh povinne dôchodkovo poistených poistencov štátu, práve o túto skupinu.** Obdobie starostlivosti o dieťa aj v čase poberania materského, bude naďalej obdobím dôchodkového poistenia na posúdenie nároku na dôchodkovú dávku.

Ďalej z novely vyplýva, že **osoba starajúca sa o dieťa s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom podlieha povinnému dôchodkovému poisteniu už pred dovŕšením šiesteho roku veku dieťaťa najdlhšie do jeho osemnástich rokov.** Vo vzťahu k fyzickej osobe dôchodkovo poistenej ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba v období, v ktorom sa jej poskytuje materské, ako aj k osobe starajúcej sa o dieťa do šiestich rokov jeho veku, sa stanovilo, aby osoba starajúca sa o dieťa s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom „prednostne“ podlieha povinnému dôchodkovému poisteniu z dôvodu takejto starostlivosti.

V súvislosti s rozšírením okruhu povinne dôchodkovo poistených osôb, tzv. poistencov

štátu, o povinne dôchodkovo poisteného zamestnanca a povinne dôchodkovo poistenú samostatne zárobkovo činnú osobu v období, v ktorom sa im poskytuje materské, za ktorú platil štát do 31. decembra 2025 poistné na dôchodkové poistenie, sa novelou prostredníctvom § 22 ods. 1 písm. c) upravuje okamih vzniku dôchodkového poistenia týchto osôb. **Dôchodkové poistenie im bude vznikať odo dňa splnenia podmienky, ktorou je poskytovanie materského.**

3. OBDOBIE DÔCHODKOVÉHO POISTENIA - ZMENY

Obdobie dôchodkového poistenia upravuje ust. § 60 zákona. **Také obdobie fyzickej osoby, (i)** ktorá sa riadne stará o dieťa do šiestich rokov jeho veku, **(ii)** fyzickej osoby, ktorá sa riadne stará o dieťa s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom najdlhšie do osemnástich rokov jeho veku, **(iii)** obdobie dôchodkového poistenia fyzickej osoby, ktorej sa poskytuje peňažný príspevok na opatrovanie a fyzickej osoby, ktorá vykonáva osobnú asistenciu, chráneného svedka, vojaka dobrovoľnej vojenskej prípravy a osoby s priznaným kompenzačným príspevkom, **sa do 1. januára 2026 hodnotilo ako obdobie dôchodkového poistenia, bez ohľadu na to, či štát za tieto obdobia zaplatil poistné na dôchodkové poistenie.**

S účinnosťou od 1. januára 2026 štát už neplatí poistné za uvedené skupiny poistencov, preto novela v ust. § 60 ods. 1 vete prvej doplnila právnu úpravu tak, aby sa obdobie ich dôchodkového poistenia po 31. decembri 2025 aj naďalej hodnotilo ako nárok na dôchodok a na určenie sumy dôchodku aj bez zaplatenia poistného.

Ďalšia zmena nastala v ust. § 60 ods. 8, podľa ktorého „*To isté obdobie riadnej starostlivosti o dieťa do šiestich rokov jeho veku alebo o dieťa s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom do 18 rokov jeho veku sa započítava ako obdobie dôchodkového poistenia len jednej fyzickej osobe uvedenej v § 15 ods. 1 písm. c) druhom bode a písm. d).*“

Uvedená zmena umožňuje hodnotiť to isté obdobie riadnej starostlivosti o dieťa súčasne aj poistencovi, ktorý sa stará o dieťa, ak je poistený

ako zamestnanec, alebo ako samostatne zárobkovo činná osoba a v tomto období sa mu poskytuje materské.

4. OSOBNÝ VYMERIAVACÍ ZÁKLAD

Úprava osobného vymeriavacieho základu je súčasťou ust. § 61. Novelou sa rozšírilo o odsek 2, podľa ktorého „*Úhrn vymeriavacích základov na určenie osobného vymeriavacieho základu podľa odseku 1 okrem vymeriavacieho základu podľa § 138 ods. 7 za obdobie dôchodkového poistenia podľa § 15 ods. 1 písm. c) a d) a za obdobie dôchodkového poistenia podľa § 15 ods. 1 písm. e), g) až i) získané po 31. decembri 2025 je najmenej 60 % všeobecného vymeriavacieho základu platného v kalendárnom roku, ktorý dva roky predchádza kalendárnemu roku, za ktorý sa osobný vymeriavací základ určuje, ak toto obdobie trvalo celý kalendárny rok. Ak obdobie dôchodkového poistenia podľa prvej vety trvalo len časť kalendárneho roka, úhrn vymeriavacích základov podľa prvej vety na určenie osobného vymeriavacieho základu za túto časť kalendárneho roka je najmenej súčin 60 % všeobecného vymeriavacieho základu platného v kalendárom roku, ktorý dva roky predchádza kalendárnemu roku, za ktorý sa osobný vymeriavací základ určuje, a podielu počtu dní tohto obdobia v kalendárnom roku a čísla 365. Ak obdobie dôchodkového poistenia podľa prvej vety trvalo len časť kalendárneho mesiaca, vymeriavací základ poistenca sa upraví podľa počtu dní trvania dôchodkového poistenia.*“

Čo to v praxi znamená?

Zavádza sa **minimálna hranica úhrnu vymeriavacích základov na účely výpočtu osobného vymeriavacieho základu poistencov,** ktorí získali obdobia dôchodkového poistenia podľa vyššie citovaného ust. § 15, konkrétne odseku 1 písm. c) a d), a to vo výške **60 % všeobecného vymeriavacieho základu** platného v kalendárom roku, ktorý dva roky predchádza kalendárnemu roku, za ktorý sa osobný vymeriavací základ určuje.

Uvedené ustanovenie predstavuje **garanciu zachovania osobného vymeriavacieho základu za**

obdobia starostlivosti minimálne v rovnakej výške, ako podľa doterajšej právnej úpravy, podľa ktorej štát za tieto obdobia platil poistné. Zároveň v praktickej rovine reflektuje potrebu zohľadnenia súbehu dôchodkového poistenia z titulu starostlivosti o dieťa a dôchodkového poistenia z titulu zárobkovej činnosti zavedenú novelou vo vyššie citovanom aktualizovanom ust. § 15.

Na účely stanovenia minimálnej hranice sa **do úhrnu vymeriavacích základov nezapočítava vymeriavací základ** na starobné poistenie podľa § 138 ods. 7, ktorý patrí poberateľovi úrazovej renty. To znamená, že **za obdobie starostlivosti sa vymeriavacie základy z titulu zárobkovej činnosti** (ak budú nižšie ako 60 % všeobecného vymeriavacieho základu platného v kalendárnom roku, ktorý dva roky predchádza kalendárnemu roku, za ktorý sa osobný vymeriavací základ určuje) **zvýšia na uvedenú minimálnu hranicu (60 %).** Do úhrnu vymeriavacích základov za obdobie starostlivosti (ak trvalo celý kalendárny rok) sa na účely výpočtu osobného vymeriavacieho základu následne započíta 60 % všeobecného vymeriavacieho základu platného v kalendárnom roku, ktorý dva roky predchádza kalendárnemu roku a vymeriavací základ na starobné poistenie podľa § 138 ods. 7, ktorý patrí poberateľovi úrazovej renty.

Rovnaká **minimálna hranica ako v prípade starostlivosti o dieťa** novela zavádza aj **pre fyzickú osobu, (i) ktorej sa poskytuje peňažný príspevok na opatrovanie a fyzickú osobu, ktorá vykonáva osobnú asistenciu, (ii) ktoré sú dôchodkovo poistené podľa § 15 ods. 1 písm. e), (iii) chránených svedkov dôchodkovo poistených podľa § 15 ods. 1 písm. g), (iv) vojakov dobrovoľnej vojenskej prípravy dôchodkovo poistených podľa § 15 ods. 1 písm. h) a (v) fyzické osoby s priznaným kompenzačným príspevkom, ktoré sú dôchodkovo poistené podľa § 15 ods. 1 písm. i), a to na obdobia dôchodkového poistenia, ktoré získali od 1. januára 2026.**

5. URČENIE SUMY STAROBNÉHO DÔCHODKU

V nadväznosti na úpravy súvisiace s obdobím, v ktorom sa poistenec stará o dieťa, a

navrhovanými úpravami dôchodkových nárokov pre tohto poistenca v sociálnom poistení (ďalej len „I. pilier“) **zákonodarca pristúpil aj k zodpovedajúcim úpravám pre poistenca, ktorý je zúčastnený na starobnom dôchodkovom sporení** (ďalej len „II. pilier“), a za takéto obdobie účasti má mať znížený dôchodok z I. piliera.

V nových odsekoch 7 až 9 v ustanovení § 66 sa ustanovuje úprava zníženia dôchodku z I. piliera pre poistenca/sporiteľa, ktorý počas účasti v II. pilieri získa aj obdobie, v ktorom sa stará o dieťa, a to v závislosti od toho, či počas tohto obdobia, v ktorom sa stará o dieťa, má (odsek 8 a 9) alebo nemá (odsek 7) vymeriavací základ na platenie poistného na dôchodkové poistenie.

Podľa nového odseku 7 v ust. § 66: „Suma starobného dôchodku poistenca, ktorý je sporiteľ alebo bol sporiteľ podľa osobitného predpisu,¹⁾ sa za obdobie účasti na starobnom dôchodkovom sporení, ktoré je obdobím dôchodkového poistenia podľa § 15 ods. 1 písm. c) až e), g) až i) neznižuje, ak v tomto období poistenec nemal vymeriavací základ na platenie poistného na dôchodkové poistenie.“

Podľa nového odseku 8 v ust. § 66: „Suma zníženia podľa odseku 6 za obdobie, v ktorom mal poistenec vymeriavací základ na platenie poistného na dôchodkové poistenie a ktoré bolo súčasne obdobím dôchodkového poistenia podľa § 15 ods. 1 písm. c) z dôvodu starostlivosti o dieťa do troch rokov veku alebo obdobím dôchodkového poistenia podľa § 15 ods. 1 písm. d), sa vynásobí koeficientom určeným ako podiel osobného mzdového bodu za príslušný kalendárny rok a priemerného osobného mzdového bodu poistenca použitého na určenie sumy starobného dôchodku. Ak obdobie dôchodkového poistenia podľa prvej vety trvalo len časť kalendárneho roka, osobný mzdový bod za príslušnú časť kalendárneho roka sa na účely prvej vety určí ako podiel úhrnu vymeriavacích základov za túto časť kalendárneho roka a pomernej časti všeobecného vymeriavacieho základu patriaceho za túto časť kalendárneho roka; na účely určenia všeobecného vymeriavacieho základu sa primerane použije odsek 11. Na

hodnotu takto určeného koeficientu prevyšujúcu hodnotu 1 sa neprihliada. Na určenie osobného mzdového bodu podľa prvej vety a druhej vety sa § 61 ods. 2 nepoužije.“

Podľa nového odseku 9 v ust. § 66: „Suma zníženia podľa odseku 6 za obdobie, v ktorom mal poistenec vymeriavací základ na platenie poistného na dôchodkové poistenie a ktoré bolo súčasne obdobím dôchodkového poistenia podľa § 15 ods. 1 písm. c) z dôvodu starostlivosti o dieťa od troch do šiestich rokov veku dieťaťa alebo obdobím dôchodkového poistenia podľa § 15 ods. 1 písm. e), g) až i) získaným po 31. decembri 2025, sa vynásobí koeficientom určeným ako podiel osobného mzdového bodu za príslušný kalendárny rok a osobného mzdového bodu určeného zo 60 % všeobecného vymeriavacieho základu platného v kalendárom roku, ktorý dva roky predchádza príslušnému kalendárnemu roku. Ak obdobie dôchodkového poistenia podľa prvej vety trvalo len časť kalendárneho roka, osobný mzdový bod za príslušnú časť kalendárneho roka sa na účely prvej vety určí ako podiel úhrnu vymeriavacích základov za túto časť kalendárneho roka a pomernej časti všeobecného vymeriavacieho základu patriaceho za túto časť kalendárneho roka; na účely určenia všeobecného vymeriavacieho základu sa primerane použije odsek 11. Na hodnotu takto určeného koeficientu prevyšujúcu hodnotu 1 sa neprihliada. Na určenie osobného mzdového bodu podľa prvej vety a druhej vety sa § 61 ods. 2 nepoužije.“

Staré odseky 7 až 9 sa označili ako odseky 10 až 12.

Čo uvedené aktualizované odseky znamenajú v zrozumiteľnej forme?

Rozdielne sa pristupuje k úprave zníženia dôchodku z I. piliera za obdobie účasti na starobnom dôchodkovom sporení, a to **pre obdobie starostlivosti o dieťa do troch rokov veku, resp. o dieťa s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom do osemnástich rokov veku** (odsek 8) a **pre obdobie starostlivosti o dieťa od troch do šiestich rokov veku dieťaťa** (odsek 9).

Poistencovi/sporiteľovi, ktorý v období, v ktorom sa stará o dieťa, nemá vymeriavací základ na

platenie poistného na dôchodkové poistenie (**nemá príjem zo zárobkovej činnosti**), sa **suma dôchodku z I. piliera neznižuje** (odsek 7), a to z dôvodu, že v tomto období sa do II. piliera neplatia žiadne povinné príspevky.

Táto právna úprava sa priamo dotkne poistenca/sporiteľa, ktorý získa obdobie, v ktorom sa stará o dieťa, po 1. januári 2026.

V kontexte upravených ustanovení za poistenca/sporiteľa počas obdobia, v ktorom sa stará o dieťa, od 1. januára 2026 štát prestane platiť poistné na dôchodkové poistenie, tzn. prestane platiť aj povinné príspevky do II. piliera. **Ak takýto poistenec/sporiteľ počas obdobia, v ktorom sa stará o dieťa, bude mať zároveň príjem zo zárobkovej činnosti, tzn. bude mať vymeriavací základ na platenie poistného na dôchodkové poistenie (tzn. aj povinné príspevky do II. piliera), jeho dôchodok z I. piliera sa pomerne zníži.** Toto zníženie dôchodku z I. piliera však bude zodpovedať iba reálne odvedeným povinným príspevkom.

Postupom uvedeným v citovanom odseku 8 sa **suma zníženia dôchodku z I. piliera**, vypočítaná na základe § 66 ods. 6, za obdobie, v ktorom sa poistenec/sporiteľ stará o dieťa do troch rokov veku, resp. o dieťa s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom do osemnástich rokov veku, **upraví na základe pomeru medzi hodnotou zaplatených povinných príspevkov do II. piliera počas tohto obdobia a celkovou úrovňou príjmov tohto poistenca/sporiteľa počas jeho ekonomicky aktívneho života** reprezentovanou priemerným osobným mzdovým bodom, na základe ktorého sa určuje starobný dôchodok. Tzn., že suma zníženia dôchodku z I. piliera za uvedené obdobie bude v konečnom dôsledku nižšia. Zároveň však platí, že ak uvedený pomer bude vyšší ako 1, suma zníženia dôchodku z I. piliera zostane za toto obdobie na rovnakej úrovni.

V odseku 9 sa rieši postup pre úpravu sumy zníženia dôchodku z I. piliera poistenca/sporiteľa za obdobie, v ktorom sa stará o dieťa od troch do šiestich rokov veku. V tomto prípade sa **suma zníženia upraví**

pomerom zodpovedajúcim hodnote zaplatených povinných príspevkov do II. piliera počas uvedeného obdobia a 60 % všeobecného vymeriavacieho základu spreď dvoch rokov, čo je hodnota, ktorá predstavuje vymeriavací základ štátu na platenie poistného na dôchodkové poistenie za osobu, ktorá sa stará o dieťa (od 1. januára 2026 iba ako fiktívny vymeriavací základ).

V oboch uvedených odsekoch je ustanovený aj postup pre prípad, ak obdobie, v ktorom sa poistenec/spotiteľ stará o dieťa, trvá iba časť kalendárneho roka.

Posledné vety v citovaných odsekoch 8 a 9 zabezpečujú, aby pri výpočte úpravy sumy zníženia dôchodku z I. piliera (§ 66 ods. 6) sa neprihliadalo na tzv. fiktívny vymeriavací základ podľa ustanovenia § 61 ods. 2, teda vymeriavací základ štátu na platenie poistného na dôchodkové poistenie za osobu, ktorá sa stará o dieťa.

V súvislosti s ďalšími kategóriami poistencov štátu - fyzická osoba, ktorej sa poskytujú peňažný príspevok na opatrovanie, fyzická osoba, ktorá vykonáva osobnú asistenciu, chránený svedok, vojak dobrovoľnej vojenskej prípravy a osoba s priznaným kompenzačným príspevkom - sa primerane použijú ustanovenia uvedené v odsekoch 7 a 9. Tzn. za obdobie, v ktorom je takáto osoba zúčastnená na starobnom dôchodkovom sporení, ktoré je súčasne obdobím povinného dôchodkového poistenia z vyššie uvedeného dôvodu, a táto osoba nemá príjem zo zárobkovej činnosti (vymeriavací základ na platenie poistného na dôchodkové poistenie) sa suma jej dôchodku z I. piliera neznižuje (citovaný odsek 7).

Naopak, ak uvedená osoba má príjem zo zárobkovej činnosti (vymeriavací základ na platenie poistného na dôchodkové poistenie), suma jej dôchodku z I. piliera sa zníži v súlade s postupom v citovanom odseku 9. Uvedený postup sa použije na obdobia dôchodkového poistenia získané z tohto titulu po 31. decembri 2025.

6. PRECHODNÉ USTANOVENIA

Novela zákona nadobudla účinnosť dňa 01. januára 2026.

Ak nárok na výplatu dôchodkovej dávky (okrem 13. dôchodku) vznikne v roku 2026, suma tejto dôchodkovej dávky sa dočasne určí podľa právnych predpisov účinných do 31. decembra 2025, a to z dôvodu vytvorenia dostatočného časového priestoru na prípravu informačných systémov nevyhnutne potrebných na vypočítanie sumy priznávaného dôchodku podľa novej právnej úpravy.

Vo vzťahu k dôchodku, ktorého nárok a nárok na výplatu vznikol pred 1. januárom 2026, sa nemení nič na zásade, podľa ktorej sa na nárok na dôchodok a jeho výplatu vzťahuje právna úprava účinná v čase splnenia podmienok nároku.

Ak osoba vykonávala v období starostlivosti o dieťa od roku 2004 do 31. decembra 2025 zárobkovú činnosť, z ktorej bola povinne dôchodkovo poistená ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba, **poistné na dôchodkové poistenie sa platilo z dôvodu zárobkovej činnosti**. Ak bol v tomto období vymeriavací základ zo zárobkovej činnosti nižší ako vymeriavací základ, z ktorého platil poistný štát, uvedené malo negatívny vplyv na sumu dôchodku.

Aj týmto poistencom, ak bol ich vymeriavací základ nižší ako vymeriavací základ z dôvodu starostlivosti o dieťa, **bude ich vymeriavací základ zvýšený na 60 % všeobecného vymeriavacieho základu spreď dvoch rokov**.

V prechodnom ustanovení § 293gn ods. 2 **novela zákona garantuje, že v prípade, ak vymeriavací základ na platenie poistného štátom z dôvodu starostlivosti o dieťa v konkrétnom kalendárnom roku bol vyšší ako 60 % všeobecného vymeriavacieho základu spreď dvoch rokov, použije sa na určenie minimálneho vymeriavacieho základu tento vyšší vymeriavací základ** (napríklad 70 % VVZ v období od 1. januára 2004 do 31. júla 2006).

Podľa prechodného ust. § 293go ods. 1, **ak má poistenec priznaný starobný dôchodok, predčasný starobný dôchodok alebo invalidný dôchodok podľa právnych predpisov účinných od 1. januára 2004, t. j. v prípade, ak nárok na výplatu dôchodku vznikol pred 1. januárom 2026 alebo nárok na výplatu starobného dôchodku, predčasného starobného dôchodku a invalidného dôchodku vznikol v roku 2026 a z nich odvodené pozostalostné dôchodky, nanovo sa určuje suma týchto dôchodkov**, pri ktorej sa nanovo určí len priemerný osobný mzdový bod, a to podľa právnych predpisov účinných od 1. januára 2026. Rozhodujúce obdobie, z ktorého bola vypočítaná suma dôchodku sa na účely určenia hodnoty novo určeného priemerného osobného mzdového bodu sa nemení.

O novo určenej sume dôchodkovej dávky v obidvoch situáciách rozhodne Sociálna poisťovňa najneskôr do 31. decembra 2031. Nárok na výplatu dôchodku v novej sume vznikne od 1. januára 2026, pokiaľ je takto určená suma dôchodku vyššia.

Ďalej sa v prechodnom ust. § 293gp stanovuje , že dôchodkové poistenie (i) fyzickej osoby starajúcej sa o dieťa do šiestich rokov jeho veku, (ii) fyzickej osoby, ktorej sa poskytuje peňažný príspevok na opatrovanie, (iii) osoby, ktorá vykonáva osobnú asistenciu a (iv) osoby s priznaným kompenzačným príspevkom, ktoré zaniklo pred 1. januárom 2026 z dôvodu vzniku povinného dôchodkového poistenia zamestnanca alebo samostatne zárobkovo činnnej osoby, opätovne vzniklo 1. januára 2026, ak uvedené fyzické osoby spĺňajú ďalšie zákonom ustanovené podmienky (napr. fyzická osoba má trvalý pobyt na území SR, nemá priznaný predčasný starobný dôchodok alebo invalidný dôchodok, nedovršila vek potrebný na nárok na starobný dôchodok).

Dôvodom je **umožnenie súbežnej existencie dôchodkového poistenia** zamestnanca alebo samostatne zárobkovo činnnej osoby **a dôchodkového poistenia poistenca štátu** (fyzickej osoby, ktorá sa riadne stará o dieťa do šiestich rokov jeho veku, fyzickej osoby, ktorej sa poskytuje peňažný príspevok na opatrovanie, osoby, ktorá vykonáva osobnú asistenciu a osoby s priznaným kompenzačným príspevkom) od 1. januára 2026.

Aj po 31. decembri 2025 sa môže dodatočne preukázať, že fyzická osoba spĺňa podmienky na vznik povinného dôchodkového poistenia poistenca štátu s dátumom jeho vzniku pred 1. januárom 2026 (napr. fyzická osoba, ktorá sa riadne stará o dieťa, sa v roku 2026 prihlási na dôchodkové poistenie z dôvodu tejto starostlivosti s dátumom vzniku dôchodkového poistenia 1. apríla 2025).

V ust. § 128 ods. 2 sa ruší povinnosť štátu platiť poistné na dôchodkové poistenie a do rezervného fondu solidarity za poistencov štátu za obdobie od 1. januára 2026, a preto sa v § 293gp obdobne pristupuje aj k poistnému na dôchodkové poistenie a do rezervného fondu solidarity za poistencov štátu za obdobie pred 1. januárom 2026 tak, že toto poistné sa bude považovať za zaplatené (štát de facto toto poistné nezaplatí). Štát naposledy zaplatí poistné na dôchodkové poistenie a do rezervného fondu solidarity za poistencov štátu za december 2025.

V prípade potreby je Vám advokátska kancelária ULC Čarnogurský pripravená poskytnúť poradenstvo.

Publikované dňa 29.01.2026.

NOVELA ZÁKONA O DANI Z PRIDANEJ HODNOTY

1. ABSTRAKT

Dňa 09. decembra 2025 bola v Národnej rade SR schválená **novela zákona č. 222/2024 Z. z. o dani z pridanej hodnoty** v platnom znení (ďalej len „zákon“).

Primárnym cieľom novelizácie zákona o dani z pridanej hodnoty je transpozícia článku 1 a článku 5 smernice Európskej únie č. 2025/516 a zavedenie povinnej elektronickej fakturácie pre zdaniteľné osoby, ktoré sú platiteľmi dane z pridanej hodnoty, ako aj povinné digitálne oznamovanie údajov o dodaniach tovarov a služieb finančnej správe v reálnom čase. Zavádza sa pre zdaniteľné osoby povinnosť vyhotoviť a prijímať faktúry v štruktúrovanom elektronickej formáte pri cezhraničných dodaniach tovarov alebo služieb, ako aj povinnosť digitálne oznamovať údaje o týchto dodaniach. Nastávajú zmeny v oblasti registrácie pre daň s cieľom eliminovať konania vedúce k vyhýbaniu sa registračnej povinnosti, a to najmä ustanovením právomoci správcu dane rozhodnúť o registrácii dvoch alebo viacerých, formálne nezávislých, zdaniteľných osôb, u ktorých sú dôvody na registráciu skupiny z úradnej moci, ako jedného platiteľa na účely dane z pridanej hodnoty. Pri určitých transakciách vybraných platiteľov dane, pri ktorých je odôvodnené podozrenie, že daň u dodávateľa nebude uhradená, bude mať daňový úrad možnosť uložiť povinnosť odberateľovi uhradiť daň z faktúry priamo na účet správcu dane vedený pre dodávateľa. Prioritne sa venujeme zmenám účinným od roku 2026 a 2027. Zmeny, ktoré budú účinné až od roku 2030, Vám podrobne prinesieme až neskôr.

2. REGISTRÁCIA SKUPINY Z ÚRADNEJ MOCI

Novela zavádza **nový inštitút registrácie skupiny pre daň z úradnej moci** s cieľom zamedziť obchádzanie platenia dane. Podstatou je ustanoviť **právomoc správcu dane rozhodnúť o**

registrácii dvoch alebo viacerých, formálne nezávislých, **zdaniteľných osôb, u ktorých sú dôvody** (obchádzanie platenia dane a zachovanie si výhody oslobodenia od dane v rámci podnikania vykonávaného týmito zdaniteľnými osobami) **na registráciu skupiny z úradnej moci, ako jedného platiteľa na účely dane**. Existencia týchto dôvodov je teda nevyhnutným predpokladom na registráciu skupiny z úradnej moci.

V súčasnosti uplatňovaný režim skupinovej registrácie je založený na dobrovoľnej registrácii viacerých, právne nezávislých, zdaniteľných osôb so sídlom, miestom podnikania alebo prevádzkarňou na území Slovenskej republiky, vzájomne spojených finančnými, ekonomickými a organizačnými väzbami, ktoré možno na účely zákona o DPH považovať za jednu zdaniteľnú osobu bez ohľadu na skutočnosť, že aj naďalej ostávajú samostatnými právnymi subjektmi. Skupina sa po zaregistrovaní stáva platiteľom a práva a povinnosti jednotlivých členov skupiny vyplývajúce zo zákona o DPH a Daňového poriadku prechádzajú na skupinu. Skupina má rovnaké práva a povinnosti ako ktorýkoľvek iný platiteľ dane.

Skupina z úradnej moci je však nový inštitút a zavádza sa ustanovením § 4c.

Na účely tohto zákona sa dôvodmi na registráciu skupiny z úradnej moci rozumie vykonávanie podnikania viacerými členmi skupiny s hlavným cieľom obchádzať platenie dane.

Ak z podkladov získaných pri výkone správy daní alebo na základe výsledkov činnosti Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky (ďalej len „finančné riaditeľstvo“) vyplýva, že nastali dôvody na registráciu skupiny z úradnej moci, Daňový úrad Banská Bystrica vyzve predpokladaných členov skupiny, aby do ôsmich dní odo dňa, kedy bola táto výzva doručená

poslednému z týchto predpokladaných členov skupiny, **spomedzi seba určili spoločného zástupcu na účely registračného konania z úradnej moci**. Ak tak neurobia, Daňový úrad Banská Bystrica spomedzi nich určí spoločného zástupcu a oznámi to predpokladaným členom skupiny; proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať odvolanie. Začatie konania o registrácii skupiny z úradnej moci bráni registrácii členov skupiny podľa § 4b.

Daňový úrad Banská Bystrica je povinný na základe údajov z kontrolnej a operatívnej činnosti **preukázať, že finančne, ekonomicky a organizačne prepojené zdaniteľné osoby organizovali výkon svojej ekonomickej činnosti tak, aby sa úmyselne vyhýbali registrácii za platiteľov dane** a napríklad z tohto dôvodu cena ich tovarov alebo služieb nepodliehala dani na výstupe, v dôsledku čoho takéto zdaniteľné osoby využívali neoprávnenú konkurenčnú výhodu. **Dôkazné bremeno** vo vzťahu k preukázaniu dôvodov na registráciu skupiny z úradnej moci, t. j. že hlavným cieľom týchto osôb je vyhýbanie sa plateniu daní, **znáša Daňový úrad Banská Bystrica**.

Daňový úrad Banská Bystrica vyzve spoločného zástupcu, aby sa **vyjadril k dôvodom na registráciu skupiny z úradnej moci** v určenej lehote, ktorá nesmie byť kratšia ako 15 dní odo dňa doručenia výzvy.

Ak na základe vyjadrenia nedôjde k vyvráteniu dôvodov na registráciu skupiny z úradnej moci alebo ak spoločný zástupca výzve nevyhoví, **Daňový úrad Banská Bystrica rozhodne z úradnej moci o registrácii tých členov skupiny, pri ktorých sú splnené dôvody na registráciu skupiny z úradnej moci**, pridelí skupine identifikačné číslo pre daň a určí zástupcu skupiny. Proti tomuto rozhodnutiu môže spoločný zástupca podať do ôsmich dní odo dňa jeho doručenia odvolanie, ktoré má odkladný účinok.

Zaregistrovaná skupina sa stáva platiteľom dňom nasledujúcim po dni nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o registrácii skupiny; týmto dňom nadobúda platnosť identifikačné číslo pre daň pridelené skupine a zaniká platnosť

identifikačných čísel pre daň jednotlivých členov skupiny, ak boli pridelené v tuzemsku.

Pre skupinu je príslušný daňový úrad, ktorý je príslušný pre zástupcu skupiny.

Na konanie zástupcu skupiny, práva, povinnosti a zodpovednosť jednotlivých členov skupiny sa primerane vzťahuje § 4b ods. 4.

Zástupca skupiny je povinný bezodkladne podať žiadosť o zmenu registrácie skupiny, ak ďalší člen skupiny spĺňa podmienky na registráciu skupiny z úradnej moci. Daňový úrad príslušný pre skupinu vydá bezodkladne rozhodnutie o zmene registrácie skupiny, ak sú na to dôvody. Ak daňový úrad príslušný pre skupinu zistí, že ďalší člen skupiny spĺňa podmienky na registráciu skupiny z úradnej moci, vydá bezodkladne rozhodnutie o zmene registrácie skupiny. Rozhodnutie podľa druhej vety a tretej vety sa doručuje tomuto členovi skupiny a zástupcovi skupiny. Proti rozhodnutiu podľa druhej vety a tretej vety môže tento člen skupiny alebo zástupca skupiny do ôsmich dní odo dňa jeho doručenia podať odvolanie, ktoré má odkladný účinok. Účinky zmeny registrácie skupiny podľa druhej vety a tretej vety nastávajú ku dňu nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o zmene registrácie skupiny; platnosť identifikačného čísla pre daň tohto člena skupiny, ak bolo pridelené v tuzemsku, zaniká dňom, ktorý predchádza dňu, keď nastali účinky zmeny registrácie skupiny.

Ak člen skupiny prestane spĺňať podmienky podľa § 4a, zástupca skupiny je povinný bezodkladne podať žiadosť o zmenu registrácie skupiny; ak je členom skupiny, ktorý prestal spĺňať podmienky podľa § 4a, zástupca skupiny, žiadosť musí obsahovať aj označenie člena skupiny, ktorý bol určený členmi skupiny ako nový zástupca skupiny.

Daňový úrad príslušný pre skupinu nie je návrhom na určenie nového zástupcu skupiny viazaný a z dôvodov hodných osobitného zreteľa môže za nového zástupcu skupiny určiť aj iného člena skupiny. Daňový úrad príslušný pre skupinu vydá bezodkladne rozhodnutie o zmene registrácie skupiny; proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať odvolanie. Ak daňový úrad

príslušný pre skupinu zistí, že člen skupiny prestal spĺňať podmienky podľa § 4a, vydá bezodkladne rozhodnutie o zmene registrácie skupiny z úradnej moci; proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať odvolanie. Účinky zmeny registrácie skupiny nastávajú ku dňu nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o zmene registrácie skupiny. Daňový úrad príslušný pre člena skupiny, ktorý prestal spĺňať podmienky podľa § 4a, zaregistruje takéhoto člena skupiny za samostatného platiteľa ku dňu, keď nastali účinky zmeny registrácie skupiny, a prideli mu identifikačné číslo pre daň; proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať odvolanie. Práva a povinnosti skupiny vyplývajúce z tohto zákona prechádzajú na zdaniteľnú osobu, ktorá bola zo skupiny vylúčená, dňom, keď nastali účinky zmeny registrácie skupiny, a to v rozsahu, v akom sa vzťahujú na plnenia uskutočnené a prijaté touto zdaniteľnou osobou.

Ak niektorý z členov skupiny zanikne bez likvidácie a na právneho nástupcu prechádza majetok zanikajúceho člena skupiny, zástupca skupiny je povinný bezodkladne podať žiadosť o zmenu registrácie skupiny; ak je zaniknutým členom skupiny zástupca skupiny, žiadosť podáva jeho právny nástupca a musí obsahovať aj označenie člena skupiny, ktorý bol určený členmi skupiny ako nový zástupca skupiny. Daňový úrad príslušný pre skupinu nie je návrhom na určenie nového zástupcu skupiny viazaný a z dôvodov hodných osobitného zreteľa môže za nového zástupcu skupiny určiť aj iného člena skupiny. Daňový úrad príslušný pre skupinu vydá bezodkladne rozhodnutie o zmene registrácie skupiny; proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať odvolanie. Účinky zmeny registrácie skupiny nastávajú ku dňu zániku člena skupiny bez likvidácie. Ak právny nástupca nespĺňa podmienky podľa § 4a, prechádzajú práva a povinnosti vyplývajúce z tohto zákona z člena skupiny, ktorý zanikol bez likvidácie, na jeho právneho nástupcu v rozsahu, v akom sa vzťahujú na plnenia uskutočnené a prijaté zaniknutým členom skupiny, a to ku dňu zániku člena skupiny bez likvidácie. Daňový úrad príslušný pre právneho nástupcu, ktorý nespĺňa podmienky podľa § 4a, zaregistruje tohto právneho nástupcu za samostatného platiteľa a prideli mu identifikačné

číslo pre daň ku dňu, keď nastali účinky zmeny registrácie skupiny; proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať odvolanie.

Odsek 10 sa primerane uplatní aj, ak člen skupiny, ktorý zanikol bez likvidácie, nemá právneho nástupcu; ak zanikol zástupca skupiny, žiadosť o zmenu registrácie skupiny môže podať ktorýkoľvek z členov skupiny.

Ak zástupca skupiny nesplní povinnosti podľa odsekov 8 až 10, daňový úrad príslušný pre skupinu uloží skupine pokutu do výšky 10 000 eur. Pri určení výšky pokuty prihliadne daňový úrad na závažnosť, dĺžku trvania a následky protiprávneho stavu.

Uvedené zmeny a nový inštitút registrácie skupiny nadobudol účinnosť dňa 01. januára 2026.

3. OSOBITNÝ SPÔSOB ÚHRADY DANE

Ustanovenie § 69c upravuje osobitný spôsob úhrady dane.

Osobitný spôsob úhrady dane umožňuje platiteľovi dane (odberateľovi) vyhnúť sa ručeniu za daň podľa § 69b zákona o DPH, ktorú v lehote splatnosti nezaplatil (vcelku alebo len sčasti) jeho dodávateľ, tým, že sumu dane odberateľ neuhradí dodávateľovi, ale ju zašle na osobný účet daňového subjektu (OÚD) vedený správcom dane pre dodávateľa.

Novelou došlo k rozšíreniu uplatňovania osobitného spôsobu úhrady dane podľa § 69c zákona o DPH takým spôsobom, že pri určitých transakciách vybraných platiteľov dane, pri ktorých je odôvodnené podozrenie, že daň u dodávateľa nebude uhradená, bude mať daňový úrad možnosť uložiť povinnosť odberateľovi uhradiť daň z faktúry priamo na OÚD správcu dane vedený pre dodávateľa.

Pôjde teda o **cielené, nie plošné opatrenie**, na základe informácií daňového úradu získaných z kontrolnej a operatívnej činnosti.

Podľa novelizovaného ust. § 69c ods. 1 zákona: „Daň uvedenú na faktúre, ktorú je z dodania tovaru alebo služby povinný platiť dodávateľ

podľa § 69 ods. 1, **a)** môže najneskôr pred doručením rozhodnutia podľa § 69b ods. 3 zaplatiť spôsobom podľa odseku 2 platiteľ (odberateľ), ktorý v čase vzniku daňovej povinnosti **vedel alebo na základe dostatočných dôvodov uvedených v § 69 ods. 13 vedieť mal a mohol, že celá daň alebo časť dane z tovaru alebo služby nebude zaplatená, b)** je povinný zaplatiť spôsobom podľa odseku 2 platiteľ (odberateľ), ak je dôvodná obava, že ju dodávateľ v lehote splatnosti dane podľa § 78 ods. 1 nezaplatí a ak tak určí daňový úrad; daň je splatná v lehote určenej v rozhodnutí, proti ktorému nie je možné podať odvolanie.“

Podľa novelizovaného odseku 2 v ust. § 69c: „Daň podľa odseku 1 je platiteľ (odberateľ) povinný zaplatiť spôsobom podľa osobitného predpisu **na číslo účtu správcu dane** vedeného pre dodávateľa podľa osobitného predpisu.“

Ostatné odseky sa prečislujú.

Napokon, novelou doplnený odsek 8 stanovuje, že „Ak platiteľ (odberateľ) daň uvedenú v rozhodnutí podľa odseku 1 písm. b) neuhradí v určenej lehote alebo uhradí len jej časť, daňový úrad mu uloží pokutu do výšky dane uvedenej na faktúre.“

Ako uvádza dôvodová správa, **odôvodnenie rozhodnutia o uložení povinnosti uhradiť daň za dodávateľa sa musí opierať o dostatočne relevantné dôkazy, ktoré smerujú k tomu, že daň u dodávateľa nebude uhradená** (napr. zapojenie dodávateľa v rizikových reťazcoch, jeho zlá daňová minulosť, obchodovanie s rizikovými komoditami, rizikové osoby vo vedení obchodnej spoločnosti, a podobne).

Ak odberateľ daň uvedenú v rozhodnutí neuhradí vcelku v určenej lehote, alebo uhradí len jej časť, **daňový úrad mu uloží pokutu, pričom jej maximálna výška je určená výškou dane uvedenej na faktúre.**

Zmeny v ust. § 69c nadobúdajú účinnosť dňa 01. januára 2027.

4. ELEKTRONICKÁ FAKTÚRA

Slovenská republika je povinná s účinnosťou od 1. júla 2030 transponovať do vnútroštátneho práva článok 5 smernice (EÚ) 2025/516. Smernica (EÚ) 2025/516 mení smernicu 2006/112/ES v platnom znení tak, aby zohľadňovala vzostup digitálneho hospodárstva a plnohodnotné využívanie údajov, ktoré digitalizácia generuje.

V ustanovení § 71 ods. 1 sa prostredníctvom písmen a) a b) zavádza povinná elektronická faktúra.

Podľa ust. § 71 ods. 1 písm. a) a b) je faktúrou (i) elektronická faktúra podľa tohto zákona alebo podľa právneho predpisu iného členského štátu upravujúceho vyhotovenie elektronickej faktúry, **(ii)** zjednodušená faktúra, **(iii)** každý doklad alebo oznámenie iné ako elektronická faktúra alebo zjednodušená faktúra, ktoré obsahuje náležitosti podľa § 74 ods. 1.

Elektronickou faktúrou je každý doklad alebo oznámenie, ktoré **obsahuje náležitosti podľa § 74 ods. 1 a je vyhotovené, zaslané a prijaté (i)** vo formáte elektronického dokumentu, ktorý umožňuje jeho automatizované a elektronické spracovanie, **a (ii)** v dátovej štruktúre v súlade s technickou normou pre elektronickú fakturáciu a so zoznamom jej syntaxí podľa osobitného predpisu.

V podmienkach Slovenskej republiky boli európske dokumenty o elektronickej fakturácii prijaté do sústavy slovenských technických noriem ako STN EN 16931-1+A1: 2020 Elektronická fakturácia.

Časť 1: Sémantický model základných elementov elektronickej faktúry (36 9640) a k tomu prijatá oprava a technická normalizačná informácia STN P CEN/TS 16931-2: 2017 Elektronická fakturácia.

Časť 2: Zoznam syntaxí vyhovujúcich EN 16931-1 (36 9640), pričom ich bezodplatné sprístupnenie sponzoruje Európska komisia a sú zverejnené na webovom sídle Úradu pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo Slovenskej republiky na

<https://www.normoff.gov.sk/stranka/159/bezodplatne-poskytovanie-norim/>.

Na účely zákona o DPH sa bude vyhotovovať faktúra **zásadne ako elektronická faktúra v zákonom ustanovenom formáte elektronického dokumentu**, ktorý umožňuje automatizované a elektronické spracovanie a v dátovej štruktúre v súlade s technickou normou pre elektronickú fakturáciu a zoznamom jej syntaxí podľa osobitného predpisu - vykonávacie rozhodnutie 2017/1870. Okrem toho zákon v ustanovených prípadoch pripúšťa aj vyhotovenie zjednodušenej faktúry alebo dokladu alebo oznámenia iného ako elektronická faktúra alebo zjednodušená faktúra - faktúra v inej podobe (môže ísť napríklad o listinnú podobu, PDF a pod.).

Ustanovenie § 71 ods. 1 písm. a) a b) zavádzajúce elektronickú faktúru, nadobúda účinnosť až dňa 01. júla 2030.

V nadväznosti na zavedenie povinnej elektronickej fakturácie sa podľa novely aj každý opravný doklad alebo oznámenie k prvotne vyhotovenej elektronickej faktúre bude vyhotovovať elektronicky za rovnakých podmienok ako elektronická faktúra.

Ustanovenie § 71 sa novelou ďalej dopĺňa odsekmi 4 až 6, podľa ktorých:

Faktúra sa vyhotovuje ako elektronická faktúra, ak tento zákon neumožňuje vyhotoviť faktúru ako zjednodušenú faktúru alebo ako faktúru v inej podobe, alebo ak tento zákon neustanovuje povinnosť vyhotoviť faktúru ako faktúru v inej podobe. Vyhotovenie faktúry nepodlieha súhlasu príjemcu plnenia. Zaslanie elektronickej faktúry iným spôsobom než doručovacou službou podlieha súhlasu príjemcu plnenia.

Každá zdaniteľná osoba, ktorá je povinná vyhotoviť elektronickú faktúru podľa tohto zákona, je povinná zabezpečiť, aby mohla zaslať a prijať elektronickú faktúru doručovacou službou. Každá osoba, ktorej je v tuzemsku dodaný tovar alebo služba, pri ktorej je zdaniteľná osoba povinná vyhotoviť elektronickú faktúru podľa tohto zákona,

je povinná zabezpečiť, aby mohla prijať elektronickú faktúru zaslanú doručovacou službou.

Nový odsek 5 v ust. § 71 má skoršiu účinnosť. S účinnosťou od 1.1.2027, každá zdaniteľná osoba, ktorá je povinná vyhotoviť elektronickú faktúru, je povinná zabezpečiť, aby ju vedela zaslať alebo prijať doručovacou službou.

To znamená, že platiteľ dane, ktorý je ako dodávateľ povinný vyhotovovať elektronické faktúry podľa § 85n ods. 2 zákona o DPH od 1.1.2027 do 30.06.2030, a podľa § 71 ods. 4 zákona o DPH od 1.7.2030, je **od 1.1.2027 povinný zabezpečiť, aby vedel vo všeobecnosti zasielať a prijímať elektronické faktúry doručovacou službou podľa § 76a zákona o DPH** (cez Peppol). Zákonná povinnosť vedieť prijať a zasielať elektronické faktúry doručovacou službou však neznamená, že prostredníctvom doručovacej služby (cez Peppol) musí platiteľ dane zároveň elektronické faktúry zasielať a prijímať, platiteľ dane sa môže rozhodnúť, že zašle alebo prijme faktúru aj iným spôsobom (podmienkou však je súhlas príjemcu s takýmto zaslaním a súlad vyhotovenej elektronickej faktúry s európskou technickou normou).

Zjednodušenou faktúrou je doklad alebo oznámenie, ktoré nemusí obsahovať všetky údaje podľa § 74 ods. 1 a **vydáva sa ako (a)** doklad za tovar alebo službu, ak cena vrátane dane nie je viac ako 100 eur, pričom takýto doklad nemusí obsahovať údaje podľa § 74 ods. 1 písm. b) a jednotkovú cenu podľa § 74 ods. 1 písm. g), **(b)** doklad vyhotovený pokladnicou eKasa podľa osobitného predpisu, ak cena tovaru alebo služby vrátane dane nie je viac ako 400 eur, a doklad vyhotovený tankovacím automatom pre bezobslužné čerpanie pohonných látok, ak cena tovaru vrátane dane uhradená elektronickým platobným prostriedkom nie je viac ako 400 eur, pričom takéto doklady nemusia obsahovať údaje podľa § 74 ods. 1 písm. b), jednotkovú cenu podľa § 74 ods. 1 písm. g) a údaje podľa § 74 ods. 1 písm. q), **(c)** doklad alebo oznámenie podľa odseku 2, ktoré musí obsahovať poradové číslo pôvodnej faktúry, ktorým môže byť aj pôvodný identifikátor pokladničného dokladu podľa osobitného predpisu, a údaje, ktoré sa menia.

Novela sa dotýka aj ust. § 72, ktoré upravuje osoby povinné vyhotoviť faktúru. Z dôvodu neskoršej účinnosti povinnej elektronickej faktúry až od roku 2030, sa týmto povinnostiam budeme priebežne venovať neskôr a samozrejme sa o nich, alebo o ešte prípadných súvisiacich zmenách, včas dozvieme.

5. ZMENA V NADMERNOM ODPOČTE

Ustanovenie § 79 sa dopĺňa odsekom 12, ktorý znie: „Lehota na vrátenie nadmerného odpočtu podľa odseku 1, 2 alebo odseku 5 neplynie odo dňa vydania rozhodnutia o uložení predbežného opatrenia podľa osobitného predpisu do dňa, kedy bolo rozhodnutie o uložení predbežného opatrenia zrušené alebo do dňa straty účinnosti tohto predbežného opatrenia; to neplatí, ak správca dane vo vzťahu k nadmernému odpočtu za totožné zdaňovacie obdobie postupuje podľa odseku 6.“

V súvislosti s doplnením § 50 zákona č. 563/2009 Z. z. o správe daní (Daňový poriadok) o nové písmeno c), podľa ktorého sa stanovuje pre platiteľov dane strpieť vydaním predbežného opatrenia nevrátenie nadmerného odpočtu v prípade, ak sú dôvodné obavy, že nesplátná, nevyrubená daň nebude v deň jej splatnosti uhradená alebo bude nevykonalná, **sa prerušuje plynutie lehoty na vrátenie nadmerného odpočtu podľa § 79 zákona o DPH.** Vydanie predbežného opatrenia podľa §

50 ods. 2 Daňového poriadku počas lehoty na vrátenie nadmerného odpočtu podľa § 79 ods. 1, 2 a 5 zákona o DPH zakladá začiatok prerušenia plynutia lehoty na vrátenie nadmerného odpočtu, pričom koniec prerušenia lehoty sa viaže na zrušenie rozhodnutia o predbežnom opatrení (§ 50 ods. 7 Daňového poriadku), ak pominú dôvody na jeho vydanie alebo sa viaže na stratu účinnosti predbežného opatrenia; uvedené však neplatí, ak správca dane pri nadmernom odpočte za totožné obdobie koná v súlade s § 79 ods. 6 zákona o DPH.

Účinnosť novelizovaného ust. § 79 ods. 12 je stanovená na 01. január 2027.

Publikované dňa 29.01.2026.

ZÁKON O EVIDENCII TRŽIEB

1. ABSTRAKT

Národná rada SR schválila dňa 03. decembra 2025 **nový zákon č. 384/2025 Z. z. o evidencii tržieb** (ďalej len „**zákon**“).

V novom zákone sa nanovo definuje osoba povinná evidovať tržbu prostredníctvom pokladnice eKasa. Zavádza sa nový typ pokladnice, tzv. softvérová online registračná pokladnica, pričom podnikateľ sa môže rozhodnúť, či bude používať tento typ pokladnice alebo bude používať online registračnú pokladnicu, resp. virtuálnu registračnú pokladnicu. Zavádza sa nová povinnosť pre podnikateľov, a to oznámiť poruchu pokladnice finančnému riaditeľstvu prostredníctvom eKasa zóny podnikateľa. Zavádza sa nová povinnosť pre všetkých podnikateľov prijímať platby bezhotovostne prostredníctvom nasnímania platobného príkazu vo forme QR kódu cez bankovú aplikáciu alebo prostredníctvom iného platobného prostriedku, pričom spôsob tohto prijímania si určí predávajúci sám podľa charakteru predajného miesta. Uvedené, ako aj ďalšie zmeny, Vám predstavíme v našom článku.

2. PREDMET ZÁKONA A VYBRANÉ POJMY NOVÉHO ZÁKONA

Nový zákon upravuje (i) povinnosti predávajúceho pri prijímaní tržby za predaj tovaru alebo poskytovanie služby, **(ii)** podmienky používania pokladnice eKasa na evidenciu tržieb na území Slovenskej republiky a zasielanie údajov do systému pre pokladnice eKasa, **(iii)** konanie o certifikácii pokladničného programu a chráneného dátového úložiska, **(iv)** pôsobnosť a právomoci daňových úradov, colných úradov, Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky a Kriminálneho úradu finančnej správy (ďalej len „**orgán finančnej správy**“) v oblasti evidencie tržieb.

Zavádza sa **definícia predávajúceho**, ktorým je fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá má oprávnenie na výkon podnikania alebo na výkon

inej samostatne zárobkovej činnosti a prijíma tržbu za predaj tovaru alebo poskytovanie služby; bez ohľadu kde má trvalý pobyt alebo sídlo. Po novom pôjde napríklad o neziskové organizácie, ktoré majú aj oprávnenie na podnikanie; o predajcov výrobkov z vlastnej drobnej pestovateľskej a chovateľskej činnosti; ak sa predaj uskutočňuje viac ako 30 dní v kalendárnom roku; o notárov; atď.

Pokladnicou eKasa sa podľa zákona rozumie (i) online registračná pokladnica, **(ii)** softvérová online registračná pokladnica **alebo (iii)** virtuálna registračná pokladnica.

2.1 Online registračná pokladnica

Online registračnou pokladnicou je súbor pokladničného programu, chráneného dátového úložiska, hardvérových prostriedkov, ktoré zabezpečujú komunikáciu so systémom pre pokladnice eKasa prostredníctvom integračného rozhrania a ďalších prostriedkov, ktoré zabezpečujú plnenie povinností podľa tohto zákona; integračné rozhranie určí Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky (ďalej len „**finančné riaditeľstvo**“) a uverejní ho na svojom webovom sídle.

2.2 Softvérová online registračná pokladnica

Ide o **nový typ pokladnice**. Softvérovou online registračnou pokladnicou je súbor pokladničného programu, chráneného dátového úložiska, ktoré sú **spustené na hardvérových prostriedkoch, ktoré zabezpečujú komunikáciu so systémom pre pokladnice eKasa prostredníctvom integračného rozhrania**, pričom súbor pokladničného programu a chráneného dátového úložiska môže byť umiestnený na vzdialenom prostredí, a ďalších prostriedkov, ktoré zabezpečujú plnenie povinností podľa tohto zákona; integračné rozhranie určí finančné riaditeľstvo a uverejní ho na svojom webovom sídle.

2.3 Virtuálna registračná pokladnica

Virtuálnou registračnou pokladnicou je služba zriadená finančným riaditeľstvom, ktorá komunikuje prostredníctvom koncového zariadenia a ktorá je poskytovaná výlučne **prostredníctvom (i) mobilných aplikácií**, ktorých vlastníkom je finančné riaditeľstvo a **(ii) klientskeho prostredia** zriadeného finančným riaditeľstvom na svojom webovom sídle.

2.4 Chránené dátové úložisko

V záujme bezpečného a trvalého uloženia dátových správ a všetkých ostatných údajov vytlačených a odoslaných online registračnou pokladnicou a softvérovou on-line registračnou pokladnicou sa zaviedla povinnosť, aby **online registračná pokladnica a softvérová online registračná pokladnica bola vybavená chráneným dátovým úložiskom**, ktoré tieto požiadavky zabezpečí. Chránené dátové úložisko bude slúžiť pre potreby orgánov finančnej správy a aj pre predávajúceho. **Chráneným dátovým úložiskom je podľa § 2 písm. j) (i) zabezpečené technické zariadenie**, ktoré zabezpečuje jednorazový a trvalý nešifrovaný zápis dátových správ a ostatných údajov vytlačených alebo odoslaných on-line registračnou pokladnicou; ďalšie požiadavky na chránené dátové úložisko určí finančné riaditeľstvo a uverejní ich na svojom webovom sídle a **(ii) súbor softvérových prostriedkov**, ktoré sú spustené na hardvérových prostriedkoch, a ktoré zabezpečujú integritu do nich ukladaných dátových správ a ostatných údajov vytlačených alebo odoslaných softvérovou on-line registračnou pokladnicou; ďalšie požiadavky na chránené dátové úložisko určí finančné riaditeľstvo a uverejní ich na svojom webovom sídle.

2.5 eKasa zóna

Pre potreby získania identifikačných a autentifikačných údajov online registračnej pokladnice nevyhnutných na evidenciu tržieb a zasielanie dátových správ do systému pre pokladnicu eKasa slúži **na webovom sídle finančného riaditeľstva eKasa zóna predávajúceho** definovaná v písmene k) v ust. § 2.

Ide o webovú aplikáciu, ktorá bude predávajúcemu dostupná po prihlásení sa na **portál finančnej správy v časti Osobná internetová zóna**. Predávajúci v rámci tejto zóny získa prehľad o všetkých svojich pokladniciach eKasa a k nim prislúchajúcim identifikačným a autentifikačným údajom, ktoré si bude môcť stiahnuť pre následný import do svojej pokladnice eKasa. Zároveň táto zóna bude predávajúcemu poskytovať možnosť tvorby prehľadov o všetkých tržbách evidovaných v systéme pre pokladnicu eKasa. **eKasa zóna predávajúceho je teda internetová zóna, ktorá je zriadená na webovom sídle finančného riaditeľstva** a ktorá slúži na správu pokladnice eKasa a vytváranie prehľadov o tržbách predávajúceho evidovaných v systéme pre pokladnicu eKasa.

2.6 Identifikátor dokladu a pokladničného dokladu

Každému zaevidovanému pokladničnému dokladu systém pre pokladnicu eKasa prideli **unikátny identifikátor dokladu** - písm. l) ust. § 2, ktorým bude daný doklad jednoznačne identifikovaný (tvorí ho jedinečný neopakujúci sa reťazec znakov). Tento identifikátor je súčasťou pokladničného dokladu vo forme číselných a alfanumerických znakov a zároveň v grafickej podobe vo forme QR kódu. Každý bude mať možnosť pomocou uvedeného identifikátora overiť pravosť a platnosť pokladničného dokladu.

Identifikátor pokladničného programu a chráneného dátového úložiska - písm. m) ust. § 2 špecifikuje názov a verziu pokladničného programu a chráneného dátového úložiska a je súčasťou každej zasielanej dátovej správy. Zavedením identifikátora bude možné jednoznačne určiť pokladničný program a chránené dátové úložisko. Identifikátor bude navrhnutý výrobcami, dovozcami a distribútormi pokladničného programu a chráneného dátového úložiska a náležitosti jedinečného identifikátora zverejní finančné riaditeľstvo na svojom webovom sídle.

2.7 Hraničná odozva

Pri on-line registračnej pokladnici a softvérovej on-line registračnej pokladnici je to

časový úsek od prvého pokusu o odoslanie dátovej správy, počas ktorej je predávajúci povinný čakať na pridelenie identifikátora dokladu zo systému pre pokladnice eKasa. Hraničná doba odozvy je päť sekúnd. Po prekročení tejto hraničnej doby odozvy môže predávajúci vyhotoviť pokladničný doklad, ktorý neobsahuje unikátny identifikátor dokladu. Aj takto vystavený pokladničný doklad bude musieť byť následne zaevidovaný do systému pre pokladnice eKasa podľa pravidiel uvedených v zákone (do 96 hodín); v prípade, ak bola predávajúcemu daňovým úradom povolená výnimka z dôvodu trvalejšej nedostupnosti internetového pripojenia, lehota na následné zaslanie do systému pre pokladnice eKasa sa predlžuje na 30 dní. Vyhotovený pokladničný doklad musí okrem overovacieho kódu predávajúceho obsahovať aj podpisový kód predávajúceho.

3. POVINNOSŤ EVIDOVAŤ TRŽBU POKLADNICOU eKASA

Podľa § 3 ods. 1: „Predávajúci je povinný evidovať tržbu v systéme pre pokladnice eKasa prostredníctvom pokladnice eKasa bez zbytočného odkladu po jej prijatí; túto povinnosť nemá predávajúci, ktorý je v likvidácii alebo na ktorého bol vyhlásený konkurz, okrem predávajúceho, ktorý pokračuje v prevádzkovaní podniku po vyhlásení konkurzu. Ak predávajúci prostredníctvom on-line registračnej pokladnice alebo softvérovej on-line registračnej pokladnice nemôže z dôvodu prekročenia hraničnej doby odozvy zaevidovať tržbu v systéme pre pokladnice eKasa, je povinný uložiť dátovú správu v on-line registračnej pokladnici alebo v softvérovej on-line registračnej pokladnici. Predávajúci je povinný zaslať dátovú správu do systému pre pokladnice eKasa do 96 hodín od prvého pokusu o jej zaslanie; ak nemožno zaslať dátovú správu do systému pre pokladnice eKasa z dôvodov na strane finančného riaditeľstva, lehota na jej odoslanie sa považuje za zachovanú, ak je zaslaná do 96 hodín od uverejnenia oznámenia o odstránení prekážok na strane finančného riaditeľstva na jeho webovom sídle.“ **Evidencia má prebiehať v reálnom čase.**

Odsek 2 ust. § 3 vymedzuje výnimky z povinnosti evidovať tržby prostredníctvom pokladnice eKasa. Ide o situácie, pri ktorých evidencia nie je účelná, príp. technicky realizovateľná, alebo pri ktorých ide o špecifické druhy predaja, ako napríklad predaj cenín, predaj tovaru na dobierku, či predaj vo vysokohorských zariadeniach bez prístupu k elektrickej energii a cestnej sieti.

Podobne sa výnimky týkajú aj služieb poskytovaných **za špecifických okolností**, napríklad fyzickými osobami s ťažkým zdravotným postihnutím alebo cez predajné automaty. Uvedené výnimky zohľadňujú praktické aspekty podnikania a zároveň rešpektujú sociálnu funkciu niektorých typov činností.

Predávajúci je povinný používať pokladnicu eKasa na všetkých predajných miestach. Na predajnom mieste nesmie byť umiestnená pokladnica eKasa, ktorá nespĺňa požiadavky podľa § 5. Predávajúci je povinný na každom predajnom mieste umiestniť oznámenie o povinnostiach ustanovených týmto zákonom tak, aby bolo pre kupujúceho ľahko prístupné a dobre čitateľné; vzor oznámenia a podrobnosti o umiestnení oznámenia na predajnom mieste určí finančné riaditeľstvo a uverejní ich na svojom webovom sídle.

4. ODKLAD ZASIELANIA ÚDAJOV DO SYSTÉMU POKLADNICE eKASA

Ustanovenie § 4 myslí na situácie, **ak predajné miesto nie je pokryté internetovým signálom.** V takom prípade predávajúci túto skutočnosť **oznámi a zároveň aj preukáže na ktoromkoľvek daňovom úrade.** Preukázaním sa na účely tohto zákona rozumie potvrdenie od príslušných operátorov, resp. dodávateľov internetu na území Slovenskej republiky.

Na základe žiadosti o výnimku zo zasielania údajov z online registračnej pokladnice, daňový úrad vydá rozhodnutie, v ktorom predávajúcemu umožní, aby boli **dátové správy zasielané do systému pre pokladnice eKasa najneskôr do 30 dní od ich uloženia v chránenom dátovom úložisku on-line registračnej pokladnice.** Z uvedeného teda vyplýva, že predávajúci musí v každom prípade

používať registračnú pokladnicu, a to výlučne online registračnú pokladnicu, ktorá je vybavená chráneným dátovým úložiskom na ukladanie dátových správ, ktoré je povinný odosielať do systému pre pokladnice eKasa online z miesta pokrytého internetovým signálom. Takýto predávajúci nemôže používať virtuálnu registračnú pokladnicu a ani softvérovú online registračnú pokladnicu, ktoré pracujú výlučne v online režime.

5. POŽIADAVKY NA POKLADNICU eKASA

Predávajúcemu sa ustanovením § 5 ukladá povinnosť, aby používal **iba zariadenie definované v zákone, spĺňajúce technické požiadavky podľa § 5 ods. 2 až 4 a ktorému bol daňovým úradom pridelený kód a ktoré používa pokladničný program a chránené dátové úložisko**, na ktoré bolo vydané rozhodnutie o certifikácii podľa § 6.

Virtuálna, online a softvérová online pokladnica, musia mať pridelený kód daňovým úradom, spĺňať taxatívne vymedzené technické požiadavky a zároveň (i) virtuálna pokladnica musí byť poskytovaná prostredníctvom mobilných aplikácií, ktorých vlastníkom je finančné riaditeľstvo a klientskeho prostredia zriadeného finančným riaditeľstvom na svojom webovom sídle, (ii) online registračná pokladnica a softvérová online registračná pokladnica musí používať pokladničný program a chránené dátové úložisko, na ktoré bolo vydané rozhodnutie o certifikácii pokladničného programu a chráneného dátového úložiska podľa § 6.

Nový zákon taxatívne vymedzuje podrobné technické požiadavky na pokladnicu eKasa osobitne pre virtuálnu registračnú pokladnicu, on-line registračnú pokladnicu a softvérovú on-line registračnú pokladnicu.

Všetky podrobné technické požiadavky idú nad rámec rozsahu nášho Pro Bona.

Každopádne sa zákonom upravuje číslovanie a záväzok sa tzv. globálne číslo. To znamená, že každá online registračná pokladnica bude číslovať doklady od uvedenia do prevádzky až do najbližšej výmeny chráneného dátového úložiska,

po výmene chráneného dátového úložiska začne číslovať opäť od č. 1.

Kľúčovou požiadavkou eKasy je samozrejme schopnosť čitateľne zobrazovať na pokladničných dokladoch QR kód.

Používať iné klientske prostredie pre používanie virtuálnej registračnej pokladnice predávajúcim, okrem (i) mobilných aplikácií, ktorých vlastníkom je finančné riaditeľstvo a (ii) klientskeho prostredia zriadeného finančným riaditeľstvom na svojom webovom sídle, je zakázané.

6. CERTIFIKÁCIA POKLADNIČNÉHO PROGRAMU A CHRÁNENÉHO DÁTOVÉHO ÚLOŽISKA

Ustanovenie § 6 podrobne upravuje konanie o certifikácii, pričom pri on-line registračnej pokladnici sa povinne bude certifikovať pokladničný program a chránené dátové úložisko a pri softvérovej on-line registračnej pokladnici sa bude certifikovať len pokladničný program.

Podľa odseku 1 veta prvá: „Konanie o certifikácii pokladničného programu a chráneného dátového úložiska vedie finančné riaditeľstvo.“

Podľa odseku 2 veta prvá: „Konanie o certifikácii pokladničného programu a chráneného dátového úložiska sa začína na základe žiadosti výrobcu, dovozcu alebo distribútora pokladničného programu a chráneného dátového úložiska dňom jej doručenia finančnému riaditeľstvu.“

Rozhodnutie o certifikácii bude vydávať finančné riaditeľstvo po splnení požiadaviek ustanovených zákonom s dobou platnosti na päť rokov. Konanie o certifikácii bude bezplatné.

Výrobca, dovozca alebo distribútor pokladničného programu a chráneného dátového úložiska je povinný finančnému riaditeľstvu poskytnúť pokladničný program a chránené dátové úložisko počas celej výroby a predaja a počas piatich rokov, ktoré bezprostredne nasledujú po skončení výroby a predaja.

Výrobca, dovozca alebo distribútor pokladničného programu a chráneného dátového úložiska je povinný oznámiť finančnému riaditeľstvu každú aktualizáciu pokladničného programu spolu s popisom vykonaných zmien do 15 dní odo dňa ich vykonania.

Finančné riaditeľstvo môže zrušiť certifikáciu pokladničného programu a chráneného dátového úložiska - ak výrobca, dovozca alebo distribútor poruší zákonné povinnosti. V takom prípade je predávajúci povinný po zrušení rozhodnutia o certifikácii pokladničného programu a chráneného dátového úložiska ukončiť používanie pokladničného programu a chráneného dátového úložiska najneskôr do 30 dní od doručenia informácie o zrušení rozhodnutia o certifikácii pokladničného programu a chráneného dátového úložiska.

7. eKASA - KÓD A UVEDENIE DO PREVÁDZKY

Za účelom uvedenia pokladnice eKasa do prevádzky **musí predávajúci v súlade s ustanovením § 7 nového zákona požiadať ktorýkoľvek daňový úrad o pridelenie kódu pre pokladnicu eKasa**, pričom žiadosť sa podáva v predpísanej štruktúrovanej forme spôsobom podľa § 13 ods. 5 Daňového poriadku prostredníctvom na to určeného elektronického formulára, ktorý finančné riaditeľstvo zverejní na svojom webovom sídle.

Po overení údajov uvedených v žiadosti **daňový úrad bez zbytočného odkladu prideli kódu pokladnice eKasa**. Ak je na predajnom mieste viac ako jedna pokladnica eKasa, kód pokladnice eKasa sa prideli každej pokladnici osobitne. Ak predávajúci nemá pridelené daňové identifikačné číslo podľa § 67 Daňového poriadku, správca dane na základe podanej žiadosti sprístupní v eKasa zóne predávajúceho aj identifikačné číslo, ktoré sa na účely tohto zákona považuje za daňové identifikačné číslo.

Obsah žiadosti určuje zákon, každopádne ide o všetky relevantné identifikačné údaje žiadajúceho subjektu a predmetu činnosti.

Pred prvým použitím online registračnej pokladnice alebo softvérovej online registračnej pokladnice je **predávajúci povinný nahrat' do chráneného dátového úložiska údaje obdržané od finančného riaditeľstva** ako reakcii na žiadosť podľa vyššie uvedeného postupu, a to **v eKasa zóne predávajúceho**.

Ak sa podľa odseku 8 ust. § 7 „pokladnica eKasa používa na rôznych predajných miestach v odlišnom čase, ako predajné miesto sa uvedie prenosná pokladnica eKasa, pričom predávajúci je povinný pred začiatkom predaja zaevidovať do prenosnej pokladnice eKasa a zaslať do systému pre pokladnice eKasa adresu alebo GPS súradnice predajného miesta, na ktorom predávajúci v reálnom čase eviduje prijatú tržbu, alebo evidenčné číslo vozidla, ak toto vozidlo je predajným miestom.“

8. POKLADNIČNÝ DOKLAD

Podľa ust. § 8 ods. 1: „Predávajúci je povinný po zaevidovaní tržby v pokladnici eKasa vytlačiť a odovzdať kupujúcemu pokladničný doklad okrem kópie pokladničného dokladu ihneď po jeho vytlačení v pokladnici eKasa; iný doklad vyhotovený pokladnicou eKasa o prijatí tržby predávajúci nesmie kupujúcemu odovzdať. Pokladničný doklad vyhotovený pokladnicou eKasa môže predávajúci kupujúcemu zaslať alebo sprístupniť v elektronickej podobe, čo sa považuje za odovzdanie pokladničného dokladu kupujúcemu, ak s tým kupujúci súhlasí a ak o to požiada pred vytlačením pokladničného dokladu, a predávajúci pokladničný doklad nevytlačí. Na účely zaslania pokladničného dokladu vyhotoveného pokladnicou eKasa v elektronickej podobe je predávajúci oprávnený po nevyhnutne potrebný čas na plnenie tohto účelu spracúvať adresu elektronickej pošty kupujúceho.“

Minimálny rozsah údajov ustanovenie § 8 upravuje ďalej, pričom, pričom však pokladničný doklad môže obsahovať aj ďalšie údaje podľa rozhodnutia predávajúceho, napr. otváracie hodiny.

Minimálny rozsah údajov na pokladničnom doklade je podľa § 8 ods. 1 nasledovný:

„a) **kód pokladnice eKasa,**

b) **daňové identifikačné číslo**, ak sa predávajúci nestal platiteľom dane z pridanej hodnoty alebo sa stal platiteľom dane z pridanej hodnoty a nebolo mu pridelené identifikačné číslo pre daň z pridanej hodnoty,

c) **identifikačné číslo pre daň z pridanej hodnoty**, ak sa predávajúci stal platiteľom dane z pridanej hodnoty a bolo mu pridelené identifikačné číslo pre daň z pridanej hodnoty,

d) **obchodné meno alebo názov, sídlo alebo miesto** podnikania predávajúceho a predajné miesto, ak je odlišné od sídla alebo miesta podnikania,

e) **identifikátor dokladu**,

f) **identifikátor pokladničného dokladu pri vrátení** tovaru alebo pri oprave evidovanej položky v pokladnici eKasa,

g) **čitateľný QR kód**,

h) **overovací kód** predávajúceho,

i) **číslo dokladu**,

j) **dátum a čas vyhotovenia pokladničného dokladu**,

k) **označenie tovaru alebo označenie služby, množstvo tovaru alebo rozsah služby** a priradenie sadzby dane z pridanej hodnoty; to neplatí, ak platiteľ dane z pridanej hodnoty uplatňuje osobitnú úpravu uplatňovania dane z pridanej hodnoty,

l) **cenu tovaru alebo cenu služby**,

m) **základ dane z pridanej hodnoty**, ak predávajúci je platiteľom dane z pridanej hodnoty v členení podľa sadzieb; to neplatí, ak platiteľ dane z pridanej hodnoty uplatňuje osobitnú úpravu uplatňovania dane z pridanej hodnoty,

n) **sadzbu dane z pridanej hodnoty** alebo údaj o oslobodení od dane z pridanej hodnoty, ak predávajúci je platiteľom dane z pridanej hodnoty v členení podľa sadzieb; to neplatí, ak platiteľ dane z pridanej hodnoty uplatňuje osobitnú úpravu uplatňovania dane z pridanej hodnoty,

o) **výšku dane z pridanej hodnoty** spolu, ak predávajúci je platiteľom dane z pridanej hodnoty v členení podľa sadzieb; to neplatí, ak platiteľ dane z pridanej hodnoty uplatňuje osobitnú úpravu uplatňovania dane z pridanej hodnoty,

p) **zaokrúhlenie ceny**,

q) **celkovú sumu** platenej ceny.“

Pokladničný doklad vyhotovený pokladnicou eKasa, ak ide o úhradu faktúry alebo jej časti, obsahuje najmenej vyššie citované údaje podľa odseku 1 písm. a) až e), g) až j) a p) a q) a číslo faktúry; pokladničný doklad nesmie obsahovať údaje podľa odseku 1 písm. k) až o).

Z pokladničného dokladu musí byť zrejmé, aký tovar sa predával alebo aká služba sa poskytla. Zákon určuje také označenie tovaru alebo služby, aby bol z neho zrejмый druh predávaného tovaru alebo poskytnutej služby a aby toto označenie umožnilo odlíšiť označený tovar od iného tovaru alebo označenú službu od inej služby; na označenie sa môže používať aj skrátený názov. Ako nevyhovujúce označenie tovaru bude napr. mliečny výrobok, textilný tovar, kvety, pretože z takéhoto označenia by nebolo možné konkrétne určiť o aký druh tovaru ide.

Ako uvádza dôvodová správa, správnym označením bude, napríklad maslo, syr Eidam, tavený syr, ovocný jogurt, trvanlivé mlieko, dámska sukňa, pánska košeľa, črepníkový kvet fikus, kvet gerbera.

U poskytovanej služby nebude dostatočné označenie, napr. oprava auta, ale budú musieť byť vyšpecifikované bližšie úkony, napr. výmena predných dverí, lakovanie karosérie a pod.

Ak dôjde podľa odseku 4 k vráteniu tovaru, resp. ak bude reklamovaná poskytnutá služba, predávajúci vystaví pokladničný doklad o vrátení tovaru alebo o reklamovaní služby, resp. paragón, na ktorých musí byť uvedené číslo a dátum toho pokladničného dokladu alebo paragónu, ktorý bol vystavený pri nákupe tohto tovaru alebo poskytnutí služby, t. j. pôvodného pokladničného dokladu alebo paragónu.

Pokladničný doklad vyhotovený pokladnicou eKasa **môže predávajúci kupujúcemu zaslať alebo sprístupniť v elektronickej podobe, čo sa považuje za odovzdanie pokladničného dokladu kupujúcemu**, ak s tým kupujúci súhlasí a ak o to požiada pred vytlačením pokladničného dokladu, a predávajúci pokladničný doklad nevytlačí. Na účely zaslania pokladničného dokladu vyhotoveného pokladnicou eKasa v elektronickej podobe je predávajúci oprávnený po nevyhnutne potrebný čas na plnenie tohto účelu spracúvať adresu elektronickej pošty kupujúceho.

Pri prekročení hraničnej doby odozvy, teda vyššie uvedených 5 sekúnd, pokladničný doklad vyhotovený online registračnou pokladnicou obsahuje okrem minimálne stanovených údajov a identifikátora dokladu a podpisového kódu predávajúceho aj slová „OFF-LINE DOKLAD“ pred QR kódom podľa § 5 ods. 3 písm. g).

9. ROZSAH ÚDAJOV ZASIELANÝCH DO SYSTÉMU PRE POKLADNICE eKASA

Nakolko systém pre pokladnice eKasa neoveruje správnosť všetkých údajov zaslaných z pokladnice eKasa, napr. DIČ, kód pokladnice eKasa, ustanovuje sa prostredníctvom § 9 taxatívny rozsah údajov zasielaných do systému pre pokladnice eKasa.

Podľa § 9 ods. 1: „Predávajúci je povinný pri evidovaní tržby v pokladnici eKasa zabezpečiť, aby pokladnica eKasa zasielala do systému pre pokladnice eKasa najmenej údaje podľa § 8 ods. 1 písm. a) až c), f), h) až o), q), podpisový kód predávajúceho a identifikátor pokladničného programu a chráneného dátového úložiska; pri výmene jednoúčelového poukazu za tovar alebo za poskytnutú službu sa do systému pre pokladnice eKasa zasiela informácia o výmene jednoúčelového poukazu a číslo jednoúčelového poukazu.“

Ak ide o úhradu faktúry alebo jej časti, predávajúci je povinný zabezpečiť, aby pokladnica eKasa zasielala do systému pre pokladnice eKasa údaje podľa § 8 ods. 1 písm. a) až c), h) až j) a q), číslo faktúry, podpisový kód

predávajúceho a identifikátor pokladničného programu a chráneného dátového úložiska.

Ak ide o zaevidovanie údajov z paragónov, predávajúci je povinný zabezpečiť, aby pokladnica eKasa zasielala do systému pre pokladnice eKasa údaje podľa § 8 ods. 1 písm. a) až c), f), h) až o), q), podpisový kód predávajúceho, identifikátor pokladničného programu a chráneného dátového úložiska, poradové číslo paragónu, dátum a čas vyhotovenia paragónu.

Ak predávajúci používa prenosnú pokladnicu eKasa, je povinný do systému pre pokladnice eKasa zasielať okrem údajov uvedených v odsekoch 1 a 2 **aj adresu alebo GPS súradnice umiestnenia prenosnej pokladnice**, na ktorej predávajúci eviduje prijatú tržbu alebo evidenčné číslo vozidla, ak toto vozidlo je predajným miestom.

Predávajúci je povinný údaje a identifikátor pokladničného dokladu ukladať v on-line registračnej pokladnici alebo v softvérovej on-line registračnej pokladnici.

Pokiaľ ide o údaje v rozsahu § 8 ods. 1, ide o výber údajov, ktorých celý rozsah je citovaný v našom článku vyššie v časti 8.

10. ĎALŠIE POVINNOSTI PREDÁVAJÚCEHO

Zákon zavádza povinnosť pre predávajúceho zabezpečiť ochranu údajov z neodoslanej dátovej správy uložených v online registračnej pokladnici.

Predávajúci má povinnosť zabezpečiť ochranu autentifikačných údajov pri online registračnej pokladnici a softvérovej online registračnej pokladnici.

Pri virtuálnej registračnej pokladnici má povinnosť chrániť prihlasovacie údaje.

Chránené dátové úložisko je predávajúci povinný uchovávať do uplynutia lehoty na zánik práva vyrubiť daň alebo rozdiel dane.

Pri používaní online registračnej pokladnice, je predávajúci na požiadanie daňového alebo colného úradu **povinný predložiť údaje z chráneného dátového úložiska**, ktoré sú uložené v on-line registračnej pokladnici. Takéto údaje bude predávajúci musieť predložiť v listinnej podobe alebo elektronickej podobe podľa požiadavky daňového alebo colného úradu. Rozsah, štruktúra a ďalšie náležitosti budú zverejnené na webovom sídle finančného riaditeľstva.

Pri náhradnej evidencii prijatej tržby formou paragónov, je **predávajúci povinný uchovávať kópie paragónov chronologicky usporiadané po dobu piatich rokov** od konca kalendárneho roka, v ktorom boli vyhotovené.

Predávajúci je povinný na vytlačenie tlačových výstupov používať pásku, na ktorej sa údaje uchovávajú po dobu piatich rokov od konca kalendárneho roka, v ktorom boli vyhotovené.

10.1 Prerušenie prevádzky

Podľa ust § 11 je počas prerušenia prevádzky pokladnice eKasa **z dôvodu prekážok na strane finančného riaditeľstva, poruchy pokladnice eKasa alebo výpadku vzdialeného prostredia alebo internetového signálu na softvérovej online registračnej pokladnici alebo na koncovom zariadení virtuálnej registračnej pokladnice, predávajúci povinný vyhotovovať paragón**. Paragón predávajúci vyhotovuje **v dvoch vyhotoveniach**, pričom originál paragónu bez zbytočného odkladu po prijatí tržby, vrátení platby za vrátený tovar alebo poskytnutú službu pri jej reklamacii odovzdá kupujúcemu a kópiu paragónu si ponecháva.

Paragón obsahuje údaje podľa § 8 ods. 1 písm. a) až d) a i) až q). Ide o výber z údajov, ktorých celý rozsah sme citovali v článku vyššie.

Údaje z vyhotovených paragónov je predávajúci **povinný zaevidovať v pokladnici eKasa**, ktorej prevádzka bola prerušená, **do desiatich dní po obnovení prevádzky pokladnice eKasa**.

Ak dôjde k poruche pokladničného programu, chráneného dátového úložiska, hardvérových

prostriedkov alebo ďalších prostriedkov online registračnej pokladnice alebo pokladničného programu, vzdialeného prostredia, hardvérových prostriedkov alebo ďalších prostriedkov softvérovej online registračnej pokladnice alebo koncového zariadenia virtuálnej registračnej pokladnice, predávajúci je povinný obnoviť prevádzku tejto pokladnice eKasa najneskôr do 96 hodín od konca dňa, v ktorom došlo k poruche, alebo začať používať inú pokladnicu eKasa; za poruchu sa nepovažuje výpadok internetového signálu. Dátum a čas vzniku poruchy je predávajúci povinný oznámiť prostredníctvom eKasa zóny predávajúceho najneskôr do 96 hodín od konca dňa, v ktorom došlo k poruche, a to spôsobom, ktorý určí finančné riaditeľstvo a uverejni ho na svojom webovom sídle.

11. UKONČENIE POUŽÍVANIA POKLADNICE eKASA

Ustanovenie § 12 upravuje postup predávajúceho v prípade, ak prestane používať pokladnicu eKasa, napr. pri ukončení podnikania.

Uvedenú skutočnosť oznámi do troch pracovných dní od ukončenia používania, a to ktorémukoľvek daňovému úradu, prostredníctvom elektronickeho formulára, ktorý zverejní finančné riaditeľstvo na svojom webovom sídle. Daňový úrad ukončí používanie pokladnice eKasa zrušením kódu pokladnice eKasa bez zbytočného odkladu; rovnaký postup sa bude uplatňovať aj v prípade ak predávajúci požiadá o zrušenie kódu pokladnice eKasa, ktorú neuviedol do prevádzky.

Daňový úrad ukončí z úradnej povinnosti používanie pokladnice eKasa aj (i) po úmrtí predávajúceho, pri zániku predávajúceho, ktorý bol zrušený bez likvidácie, po výmaze predávajúceho z obchodného registra bez právneho nástupcu alebo po výmaze z iného obdobného registra bez právneho nástupcu, alebo ak je právnym nástupcom Slovenská republika, **(ii)** z vlastného podnetu alebo z podnetu colného úradu, finančného riaditeľstva alebo Kriminálneho úradu finančnej správy, ak je takéto konanie daňového úradu nevyhnutné na zabezpečenie účelu tohto zákona; o tejto skutočnosti daňový úrad predávajúcemu zašle

pisomné oznámenie, **alebo (iii)** ak z pokladnice eKasa nebola za posledných 24 mesiacov odoslaná žiadna dátová správa; o tejto skutočnosti daňový úrad predávajúcemu zašle písomné oznámenie.

12. ZABEZPEČENIE A PREPADNUTIE REGISTRAČNEJ POKLADNICE

Podľa § 13 ods. 1: „Colný úrad, daňový úrad alebo Kriminálny úrad finančnej správy môže zabezpečiť on-line registračnú pokladnicu, softvérovú on-line registračnú pokladnicu alebo koncové zariadenie virtuálnej registračnej pokladnice vrátane prístrojov, ktoré sú k on-line registračnej pokladnici, k softvérovej on-line registračnej pokladnici alebo ku koncovému zariadeniu virtuálnej registračnej pokladnice pripojené pevne alebo prostredníctvom bezdrôtovej technológie, najmä počítač, notebook, externý disk, USB kľúč, úložisko dát, peňažná zásuvka, čítačka kariet, ak existuje dôvodné podozrenie z pozmeňovania údajov v on-line registračnej pokladnici, v softvérovej on-line registračnej pokladnici alebo na koncovom zariadení virtuálnej registračnej pokladnice alebo údajov odosielaných do systému pre pokladnicu eKasa alebo ak on-line registračná pokladnica, softvérová on-line registračná pokladnica alebo koncové zariadenie virtuálnej registračnej pokladnice nespĺňa požiadavky podľa § 5 ods. 2, 3 alebo ods. 4.“

Ako uvádza dôvodová správa, v praxi sa stávajú prípady, kedy pri kontrolnej činnosti vznikne podozrenie, že do registračnej pokladnice bol vykonaný zásah, ktorý nie je oprávnený a vedie k pozmeňovaniu údajov, ktoré majú za následok zníženie tržieb.

S prihliadnutím na uvedené sa ustanovuje možnosť pre colný úrad, daňový úrad alebo Kriminálny úrad finančnej správy zabezpečiť on-line registračnú pokladnicu alebo softvérovú on-line registračnú pokladnicu alebo koncového zariadenia virtuálnej registračnej pokladnice, vrátane akéhokoľvek príslušenstva k nim. Tento inštitút je možné využiť len v prípadoch, ak existuje dôvodné podozrenie z pozmeňovania údajov.

Technickú expertízu vykonáva na požiadanie vyššie uvedených úradov, ktoré pokladnicu zabezpečili, finančné riaditeľstvo a táto nesmie trvať dlhšie ako 1 rok od právoplatnosti rozhodnutia o zabezpečení on-line registračnej pokladnice alebo softvérovej on-line registračnej pokladnice. Ak finančné riaditeľstvo zistí, že neboli dôvody na zabezpečenie, vráti pokladnicu tomu úradu, ktorý pokladnicu zabezpečil a príslušný úrad vydá rozhodnutie o zrušení rozhodnutia o zabezpečení on-line registračnej pokladnice alebo softvérovej on-line registračnej pokladnice.

Ak sa v rámci technickej expertízy preukáže opodstatnenie zabezpečenia, colný úrad, daňový úrad alebo Kriminálny úrad finančnej správy je povinný bezodkladne oboznámiť dotknutého predávajúceho s výsledkami technickej expertízy, pričom predávajúci má možnosť vyjadriť sa k výsledkom technickej expertízy v lehote 8 dní odo dňa oboznámenia sa s nimi. Následne príslušný úrad, ktorý on-line registračnú pokladnicu alebo softvérovú on-line registračnú pokladnicu zabezpečil, vydá rozhodnutie o prepadaní takejto pokladnice do 60 dní odo dňa oboznámenia predávajúceho s výsledkami technickej expertízy. Túto lehotu môže v odôvodnených prípadoch predĺžiť finančné riaditeľstvo.

Prepadnutú pokladnicu môže príslušný úrad zničiť najskôr po piatich rokoch odo dňa právoplatnosti rozhodnutia o prepadaní.

V takomto prípade, je predávajúci povinný vyhotovovať paragóny alebo používať inú on-line registračnú pokladnicu alebo softvérovú on-line registračnú pokladnicu, alebo koncové zariadenie virtuálnej registračnej pokladnice ktorá bola uvedená do prevádzky v súlade so zákonom, alebo môže používať virtuálnu registračnú pokladnicu.

Ak dôjde k zrušeniu rozhodnutia o zabezpečení, je predávajúci povinný zaevidovať údaje z vyhotovených paragónov do online registračnej pokladnice alebo do softvérovej on-line registračnej pokladnice alebo koncové zariadenie virtuálnej registračnej pokladnice v lehote najneskôr do desiatich kalendárnych dní po

uplynutí mesiaca, v ktorom bola prevádzka pokladnice eKasa obnovená a kópie paragónov je povinný uchovávať po dobu piatich rokov od konca kalendárneho roka, v ktorom boli vyhotovené.

Predávajúci, ktorému on-line registračná pokladnica alebo softvérová on-line registračná pokladnica alebo koncové zariadenie virtuálnej registračnej pokladnice prepadla a bude zničená, je povinný kópie paragónov archivovať podľa § 35 zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov a ak predávajúci chce naďalej predávať tovar alebo poskytovať službu, je povinný na evidenciu tržby používať v súlade so zákonom eKasa.

13. BEZHOTOVOSTNÁ PLATBA

Ustanovenie § 15 nového zákona zavádza **povinnosť pre predávajúceho**, ktorý je povinný používať pokladnicu eKasa, **umožniť kupujúcemu vykonať platbu bezhotovostne**, prostredníctvom platobnej karty, online platobného prevodu, platby QR kódom a pod., ak suma nákupu presiahne 1 euro.

To znamená, že **ak chce zákazník zaplatiť napríklad platobnou kartou alebo iným platobným prostriedkom, predávajúci mu to musí umožniť** - minimálne pri nákupoch nad túto sumu. Uvedenú povinnosť predávajúci nemá, ak v momente zaplatenia tržby na predajnom mieste nie je dostupný internetový signál, alebo je výpadok systému finančnej správy slúžiaci na potvrdenie realizácie bezhotovostnej platby.

14. SPRÁVNE DELIKTY

Vzhľadom na to, že zo zákona pre predávajúcich, resp. výrobcov, dovozcov a distribútorov

registračných pokladníc vyplývajú rôzne povinnosti, ustanovujú sa **správne delikty, a to prostredníctvom ust. § 16.**

Osobitne závažné správne delikty sú napríklad (i) nepoužitie pokladnice eKasa na evidenciu tržby, **(ii)** uvedenie nepravdivých informácií v žiadostiach, **(iii)** vyradenie pokladnice eKasa z prevádzky, **(iv)** použitie takej pokladnice eKasa na evidenciu prijatej tržby, ktorá nespĺňa požiadavky podľa zákona, **(v)** neumožnenie kupujúcemu vykonať platbu bezhotovostne, **(vi)** neodovzdanie paragónu, a iné.

Všetky podrobné správne delikty stanovuje § 16 písm. a) až v).

Podľa druhu, rozsahu a závažnosti správneho deliktu, hrozia **sankcie až do výšky 60.000 EUR.**

15. SÚVISIACE NOVELIZÁCIE

Novým zákonom sa **zrušuje zákon č. 289/2008 Z. z. o používaní elektronickej registračnej pokladnice** v platnom znení.

Zo súvisiacich novelizácii vyberáme novelu zákona č. 394/2012 Z. z. o obmedzení platieb v hotovosti v platnom znení, podľa ktorej sa **zakazuje platba v hotovosti, ktorej hodnota prevyšuje 5 000 eur** a zakazuje sa platba v hotovosti, ktorej hodnota prevyšuje **15 000 eur, medzi fyzickými osobami nepodnikateľmi.**

Novela zákona, ako aj súvisiacich noviel, je **účinná odo dňa 01. januára 2026.**

Publikované dňa 29.01.2026.

ZÁKON O PRÍSPEVKU NA POMOC PRI ODKÁZANOSTI NA POMOC INEJ FYZICKEJ OSOBY

1. ABSTRAKT

Nový zákon č. 406/2025 Z. z. o príspevku na pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby (ďalej len „zákon“), bol schválený poslancami NR SR dňa 09. decembra 2025.

Nový zákon zavádza nový systém participácie štátu na spolufinancovaní pomoci pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby fyzickým osobám, ktoré sú odkázané na takúto osobnú pomoc, založeného na princípoch osobného rozpočtu. Ide o priznanie nároku na príspevok na pomoc pri odkázanosti príslušným správnym orgánom, ktorým je úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, priamo odkázanej osobe, čím sa zavádza takzvaný priamy príspevok, ktorý odkázaná osoba dostane priamo, nie cez opatrovníka a sama rozhoduje o jeho použití. Vzniká nová profesia, a to pracovník dlhodobej starostlivosti. Zákon je zároveň novelou mnohých súvisiacich zákonov. V našom článku nájdete výber toho najpodstatnejšieho.

Zákon upravuje právne vzťahy pri poskytovaní príspevku na pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby (ďalej len „príspevok“) a príplatku k príspevku na pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby (ďalej len „príplatek k príspevku“), ktorými štát prispieva fyzickej osobe odkázanej na pomoc inej fyzickej osoby (ďalej len „odkázaná osoba“) na úhradu výdavkov na neformálnu starostlivosť alebo formálnu starostlivosť.

Nová právna úprava príspevku na pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby je **vnútorne previazaná so zákonom č. 376/2024 Z. z. o integrovanej posudkovej činnosti** (ďalej len „zákon o integrovanej posudkovej činnosti“), nakoľko od záverov jednotne a efektívne vykonávanej integrovanej posudkovej činnosti v správnom konaní v pôsobnosti príslušných úradov práce, sociálnych vecí a

rodiny, obsiahnutých v integrovanom posudku, vychádza aj vymedzenie cieľovej skupiny osôb, pre ktoré je príspevok určený.

O zákone o integrovanej posudkovej činnosti sme Vás oboznámili v novembrovom vydaní Pro Bona v roku 2024:

<https://www.ulclegal.com/buletin/zakon-o-integrovanej-posudkovej-cinnosti-a-o-zmene-a-doplneni-niektorych-zakonov/>.

2. NEFORMÁLNA STAROSTLIVOSŤ

Podľa § 2 ods. 1 zákona: „*Neformálna starostlivosť na účely tohto zákona je pomoc poskytovaná neformálnym opatrovateľom alebo neformálnymi opatrovateľmi odkázanej osobe, ktorej stupeň odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby (ďalej len „stupeň odkázanosti“) je najmenej IV, zodpovedajúca rozsahu (a) činností, ktoré podľa integrovaného posudku odkázaná osoba, ktorej je neformálna starostlivosť poskytovaná, nie je schopná samostatne vykonávať alebo je schopná ich vykonávať s dohľadom a (b) odkázanosti ustanovenému osobitnými predpismi pre stupeň odkázanosti odkázanej osoby, ktorej je neformálna starostlivosť poskytovaná.*“

Neformálny opatrovateľ je fyzická osoba, ktorá poskytuje neformálnu starostlivosť osobne a za odmenu.

Neformálnu starostlivosť je oprávnená poskytovať fyzická osoba, ktorá (i) je plnoletá, (ii) je zdravotne spôsobilá na poskytovanie neformálnej starostlivosti; zdravotnú spôsobilosť na poskytovanie neformálnej starostlivosti preukazuje fyzická osoba, len ak je pochybnosť o jej zdravotnej spôsobilosti, a to potvrdením lekára, s ktorým má uzatvorenú dohodu o poskytovaní zdravotnej starostlivosti, a (iii) nebola vymazaná z evidencie neformálnej starostlivosti a formálnej starostlivosti (ďalej len

„evidencia“) z dôvodu podľa § 11 ods. 6 písm. c) v období jedného roka pred dňom zápisu začatia poskytovania neformálnej starostlivosti touto fyzickou osobou do evidencie.

Neformálny opatrovateľ nemôže vykonávať činnosť, ktorá má charakter neformálnej starostlivosti, ako podnikanie.

Neformálny opatrovateľ môže neformálnu starostlivosť poskytovať najviac dvom odkázaným osobám súčasne.

Neformálnu starostlivosť môžu jednej odkázanej osobe poskytovať najviac traja neformálni opatrovatelia súčasne.

Zmyslom a účelom neformálnej starostlivosti je udržať odkázanú fyzickú osobu v jej prirodzenom sociálnom prostredí poskytovaním neformálnej starostlivosti rodinou, blízkymi príbuznými, partnermi, priateľmi, susedmi, teda fyzickými osobami, ktoré majú s odkázanou osobou príbuzenský alebo iný blízky vzťah a osobné a spravidla aj emočné väzby.

Osobné poskytovanie neformálnej starostlivosti neformálnym opatrovateľom sa považuje za splnené v (a) období, v ktorom

1. odkázanej osobe je poskytovaná zdravotná starostlivosť v zdravotníckom zariadení ústavnej zdravotnej starostlivosti,
2. odkázaná osoba navštevuje školu, školské zariadenie alebo vysokú školu, ak neformálny opatrovateľ poskytuje tejto odkázanej osobe neformálnu starostlivosť po jej návrate zo školy, školského zariadenia alebo vysokej školy,
3. odkázanej osobe je poskytovaná formálna starostlivosť ambulantnou formou alebo terénnou formou, ak neformálny opatrovateľ poskytuje tejto odkázanej osobe neformálnu starostlivosť po poskytnutí tejto formálnej starostlivosti,
4. neformálnemu opatrovateľovi je poskytovaná odľahčovacia služba,

(b) období najviac 30 po sebe nasledujúcich dní, v ktorom neformálny opatrovateľ neposkytuje neformálnu starostlivosť z dôvodu, že mu je poskytovaná zdravotná starostlivosť v zdravotníckom zariadení ústavnej zdravotnej starostlivosti alebo z iných vážnych

dôvodov, ak počas tohto obdobia neformálny opatrovateľ zabezpečí poskytovanie pomoci pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby v ním poskytovanom rozsahu

1. inou fyzickou osobou,
2. sociálnou službou na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia veku potrebného na nárok na starobný dôchodok alebo
3. formálnou starostlivosťou podľa § 3 ods. 1 písm. c).

Splnenie ustanovených právnych podmienok neformálnej starostlivosti podmieňuje možnosť použitia príspevku na úhradu výdavkov odkázanej osoby na poskytovanie neformálnej starostlivosti, ktoré jej vzniknú vyplatením dohodnutej odmeny neformálnemu opatrovateľovi za osobnú pomoc (nie pomoc zabezpečovanú prostredníctvom inej osoby).

Poskytovanie neformálnej starostlivosti je z hľadiska cieľovej skupiny odkázaných osôb zároveň podmienené výrokom integrovaného posudku so záverom o priznanom stupni odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby, ktorým je IV. stupeň odkázanosti (ťažká odkázanosť) a V. stupeň odkázanosti (úplná odkázanosť).

3. FORMÁLNA STAROSTLIVOSŤ

Podľa ust. § 3 ods. 1 je formálna starostlivosť poskytovanie:

„a) sociálnej služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia veku potrebného na nárok na starobný dôchodok

1. ambulantnou formou alebo terénnou formou okrem prepravnej služby a tlmočnickej služby,
2. pobytovou formou, ak sa odkázanej osobe poskytuje táto sociálna služba v období podľa § 2 ods. 7 písm. a) štvrtého bodu a písm. b) druhého bodu,

(b) sociálnej služby, ktorou je

1. prepravná služba,
2. monitorovanie a signalizácia potreby pomoci,

(c) **pomoci pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby** ako samostatnej odbornej činnosti na základe zápisu do registra sociálnych služieb v zdravotníckom zariadení ústavnej zdravotnej starostlivosti, ktorým je

1. hospíc,
2. dom ošetrovateľskej starostlivosti,

(d) **služby starostlivosti o domácnosť a záhradu registrovaným sociálnym podnikom**, ak odplatom za jej poskytnutie je servisná poukážka pre odkázanú osobu.“

Za formálnu starostlivosť sa podľa odseku 2 nepovažuje: „(a) poskytovanie sociálnej služby v zariadení pre fyzické osoby odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a pre fyzické osoby, ktoré dovŕšili vek potrebný na nárok na starobný dôchodok, alebo domácej opatrovateľskej služby, ak nie sú službou vo všeobecnom hospodárskom záujme, (b) poskytovanie pomoci pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby, ak sa odkázanej osobe poskytuje starostlivosť v zariadení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately pobytovou formou na základe rozhodnutia súdu; to neplatí, ak stupeň odkázanosti tejto odkázanej osoby je najmenej IV a poskytuje sa jej formálna starostlivosť podľa odseku 1 písm. a) prvého bodu ambulantnou formou.“

Vymedzenie formálnej starostlivosti na účely predstavuje **možnosti využitia formalizovanej pomoci poskytovanej za úhradu poskytovateľom tejto pomoci na základe zmluvy o jej poskytovaní uzatvorenej s odkázanou osobou, na ktorej zaplatenie**, resp. na zaplatenie časti tejto úhrady za príslušný kalendárny mesiac, **odkázaná osoba preukázateľným spôsobom použije vyplatený účelovo viazaný príspevok** za príslušný kalendárny mesiac.

4. PRÍSPEVOK

Zákon v § 4 ustanovuje podmienky nároku na príspevok, sumu príspevku za kalendárny mesiac a podmienky nároku na výplatu príspevku za príslušný kalendárny mesiac, a to vo väzbe na preukázanú úhradu za poskytnutú formálnu

starostlivosť, a to v rozsahu a spôsobom podľa tohto zákona. Ide o **priznanie nároku na príspevok za kalendárny mesiac priamo odkázanej osobe, ktorá s mesačnou periodicitou rozhoduje, ako ich reálne využije na riešenie dôsledkov svojej odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby a to podľa vlastnej potreby a preferencií v konkrétnom čase** (na úhradu výdavkov na neformálnu starostlivosť, formálnu starostlivosť alebo ich kombináciu), spolu s plnením povinnosti finančného vykazovania (s mesačnou periodicitou) preukázaných výdavkov spojených s čerpaním príspevku príslušnému úradu, ak ide o formálnu starostlivosť.

Nárok na príspevok má odkázaná osoba, ak (a) má

1. trvalý pobyt alebo prechodný pobyt a bydlisko na území Slovenskej republiky alebo

2. práva vyplývajúce z tohto zákona zaručené medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná a ktorá bola uverejnená v Zbierke zákonov Slovenskej republiky,

(b) dovŕšila tri roky veku, (c) neposkytuje sa jej obdobná dávka ako príspevok príslušnou inštitúciou iného štátu **a (d) na starostlivosť o ňu sa neposkytuje**

1. rodičovský príspevok alebo príspevok na starostlivosť o dieťa alebo

2. obdobná dávka ako rodičovský príspevok alebo príspevok na starostlivosť o dieťa príslušnou inštitúciou iného štátu.

Za odkázanú osobu sa na vyššie uvedené účely považuje fyzická osoba aj v období od prvého dňa kalendárneho mesiaca, v ktorom sa začalo konanie o príspevku, do (a) nadobudnutia právoplatnosti integrovaného posudku, ak **integrovaný posudok vo výroku obsahuje vyjadrenie, že je odkázanou osobou**, (b) vydania lekárskeho posudku podľa § 13 ods. 6, ak **lekársky posudok obsahuje vyjadrenie, že bola odkázanou osobou**.

Príspevok za kalendárny mesiac je v sume

(a) preukázanej úhrady za poskytnutú formálnu starostlivosť, najviac v sume:

- **230 eur**, ak stupeň odkázanosti odkázanej osoby je I,

- **460 eur**, ak stupeň odkázanosti odkázanej osoby je II,

- **600 eur**, ak stupeň odkázanosti odkázanej osoby je III,
- **830 eur**, ak stupeň odkázanosti odkázanej osoby je IV a odkázanej osobe bola poskytovaná len formálna starostlivosť,
- **1010 eur**, ak stupeň odkázanosti odkázanej osoby je V a odkázanej osobe bola poskytovaná len formálna starostlivosť,

(b) súčtu časti príspevku určenej na neformálnu starostlivosť a preukázanej úhrady za poskytnutú formálnu starostlivosť, najviac v sume:

- **830 eur**, ak stupeň odkázanosti odkázanej osoby je IV a odkázaná osoba nie je nezaopatreným dieťaťom,
- **1010 eur**, ak stupeň odkázanosti odkázanej osoby je V a odkázaná osoba nie je nezaopatreným dieťaťom,
- **1030 eur**, ak stupeň odkázanosti odkázanej osoby je IV a odkázaná osoba je nezaopatreným dieťaťom,
- **1210 eur**, ak stupeň odkázanosti odkázanej osoby je V a odkázaná osoba je nezaopatreným dieťaťom.

Časť príspevku určená na neformálnu starostlivosť je suma (a) 740 eur, ak ide o odkázanú osobu, ktorej stupeň odkázanosti je IV alebo V, a odkázaná osoba nie je nezaopatreným dieťaťom, **(b) 940 eur**, ak ide o odkázanú osobu, ktorej stupeň odkázanosti je IV alebo V, a odkázaná osoba je nezaopatreným dieťaťom.

Nárok na príspevok **vzniká od prvého dňa kalendárneho mesiaca, v ktorom sú splnené podmienky nároku na príspevok**, najskôr od prvého dňa kalendárneho mesiaca, v ktorom sa začalo konanie o príspevku. **Ide teda o konanie na žiadosť.**

5. VÝPLATA PRÍSPEVKU

Podľa ust. § 5 ods. 1: „Príspevok vypláca úrad práce, sociálnych vecí a rodiny (ďalej len „úrad“), ktorý je príslušný na rozhodovanie o nároku na výplatu príspevku, najneskôr do konca druhého kalendárneho mesiaca nasledujúceho po kalendárnom mesiaci, za ktorý má odkázaná osoba nárok na jeho výplatu.“

Podľa odseku 2: „Príspevok sa vypláca za celý kalendárny mesiac, aj keď podmienky nároku na jeho výplatu boli splnené len za časť kalendárneho mesiaca.“

Príspevok sa vypláca (i) bezhotovostným prevodom na účet v banke alebo v pobočke zahraničnej banky, ktorého číslo bolo uvedené v žiadosti o príspevok, **alebo (ii)** v hotovosti poštovým poukazom na výplatu.

Ak odkázaná osoba písomne požiadala o zmenu spôsobu výplaty, úrad je povinný vykonať zmenu spôsobu výplaty od kalendárneho mesiaca nasledujúceho po kalendárnom mesiaci, v ktorom bola písomná žiadosť doručená.

Ako uvádza dôvodová správa, v rámci rozhodovania o nároku na výplatu príspevku za príslušný kalendárny mesiac **sa preukazuje plnenie účelu tohto príspevku vo svojich dôsledkoch v prijímaní neformálnej starostlivosti, formálnej starostlivosti alebo ich kombinácie podľa tohto zákona so súvisiacou realizáciou výdavkov aj z príjmu odkázanej osoby z príspevku.**

Odkázaná osoba s mesačnou periodicitou rozhoduje, ako reálne využije príspevok na riešenie dôsledkov svojej odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby na úhradu výdavkov na neformálnu starostlivosť, formálnu starostlivosť - ambulantné formy a terénne formy sociálnych služieb alebo ich kombináciu, a to podľa vlastnej potreby a preferencií v konkrétnom čase, spolu s plnením povinnosti finančného vykazovania (s mesačnou periodicitou) preukázaných výdavkov spojených s jeho čerpaním príslušnému úradu, ak ide o formálnu starostlivosť.

Ak odkázaná osoba preukázala zaplatenie úhrady za formálnu starostlivosť do konca kalendárneho mesiaca nasledujúceho po príslušnom kalendárnom mesiaci, v ktorom sa starostlivosť poskytla, **príslušný úrad príspevok vyplatí najneskôr do konca druhého kalendárneho mesiaca nasledujúceho po kalendárnom mesiaci, za ktorý má odkázaná osoba nárok na jeho výplatu;** t. j. najneskôr do konca druhého mesiaca nasledujúceho po mesiaci, v ktorom bola starostlivosť poskytnutá a preukázaná. Tento časový odstup medzi

poskytnutím starostlivosti a vyplatením príspevku súvisí s faktickou administratívnou nerealizovateľnosťou výplaty tohto príspevku v mesiaci nasledujúcom po poskytnutí a preukázaní formálnej starostlivosti, ak bola preukázaná až na konci nasledujúceho mesiaca.

Stanovený termín na výplatu príspevku je však najneskôr prípustný a ak odkázaná osoba preukáže poskytnutie formálnej starostlivosti do piateho dňa nasledujúceho kalendárneho mesiaca, po individuálnom preskúmaní plnenia podmienok tejto výplaty bude môcť byť príspevok vyplatený už v kalendárnom mesiaci nasledujúcom po príslušnom mesiaci.

Nárok na príspevok zaniká, a to ak odkázaná osoba (i) prestane spĺňať podmienky nároku na príspevok - nárok na príspevok zaniká až uplynutím kalendárneho mesiaca, v ktorom ich prestane spĺňať, **(ii)** sama požiada o odňatie príspevku - rešpektuje sa jej voľba dňa želateľného odňatia tohto príspevku, najskôr však odo dňa, v ktorom bola táto žiadosť doručená úradu, nie so spätnou účinnosťou, a to vzhľadom na právne vzťahy v iných osobitných právnych predpisoch a právne vzťahy aj s inými osobami previazané s faktickým uplatňovaním nároku na príspevok a nároku na výplatu príspevku.

Upravuje sa tiež zánik nároku na výplatu príspevku za kalendárny mesiac, a to v prípade ak uplynuli tri mesiace od prvého dňa kalendárneho mesiaca, za ktorý úrad príspevok nevyplatil z dôvodu, že odkázaná osoba nevyhovela výzve úradu v určenej lehote preukázať skutočnosť rozhodujúce na trvanie nároku na príspevok a na jeho výplatu a bola na tento dôsledok v písomnej výzve upozornená, a tento príspevok nebol doplatený z dôvodu, že úrad dodatočne zistil, že odkázaná osoba za tento kalendárny mesiac spĺňala podmienky nároku na výplatu príspevku.

Zákonodarca ďalej upravuje tiež inštitút príplatku k príspevku a preddavku na príspevok. To, či budete spĺňať podmienky na príplatok k príspevku alebo preddavok na príspevok, Vám vzhľadom na rozsah právnej úpravy prekračujúci účel nášho Pro Bona, posúdime individuálne.

6. OSOBITNÝ PRÍJEMCA

Odkázané osoby predstavujú heterogénnu skupinu odkázaných osôb, kde je reálne potrebné predpokladať, že schopnosť samostatne viesť svoj mesačný rozpočet alebo schopnosť reálne využívať mesačný rozpočet, môže u nich absentovať, resp. môže byť obmedzená, nemajú ustanoveného zákonného zástupcu, nemajú blízku osobu, ktorej by udelili plnomocenstvo a tá ho prijala, alebo nie je operatívne realizovateľná zákonným zástupcom.

Právna úprava preto prostredníctvom ust. § 9 ustanovuje osobitného príjemcu na účely tohto zákona a to v záujme naplnenia účelu, na ktorý má byť príspevok použitý.

Osobitný príjemca na účely tohto zákona je (a) osoba určená rozhodnutím úradu, ak

1. sa doterajšou výplatou príspevku nedosiahol účel, na ktorý má byť príspevok použitý, alebo
2. možno odôvodnene predpokladať, že účel, na ktorý má byť príspevok použitý, sa nedosiahne, **(b) zariadenie sociálnoprávnej ochrany** detí a sociálnej kurately, ak ide o odkázanú osobu, pre ktorú sú vykonávané opatrenia v zariadení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately pobytovou formou na základe rozhodnutia súdu.

Úrad môže za osobitného príjemcu určiť (i) fyzickú osobu, ktorá má spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu, ktorej záujmy nie sú v rozpore so záujmami odkázanej osoby a ktorá s určením za osobitného príjemcu súhlasí, **(ii) právnickú osobu**, ktorej záujmy nie sú v rozpore so záujmami odkázanej osoby a ktorá s určením za osobitného príjemcu súhlasí, ak nemožno postupovať podľa bodu i), **(iii) obec**, v ktorej má odkázaná osoba trvalý pobyt alebo prechodný pobyt, ak nemožno postupovať podľa bodov i) a ii).

Osobitný príjemca je povinný príspevok použiť len v prospech odkázanej osoby na účel, na ktorý má byť príspevok použitý.

Osobitný príjemca bezodplatne sprostredkúva neformálnu starostlivosť a formálnu starostlivosť odkázanej osobe, ak ju touto činnosťou úrad v rozhodnutí o určení osobitného príjemcu poveril.

Ak osobitný príjemca spôsobil, že bol príspevok vyplatený neprávom alebo vo vyššej sume ako patril, osobitný príjemca je povinný úradu uhradiť sumu zodpovedajúcu sume príspevku vyplateného neprávom alebo sume časti vyplateného príspevku vyššej ako suma, v ktorej príspevok patril, ak je suma, ktorú je povinný vrátiť vyššia ako 5 eur, a ak (i) vedel alebo musel z okolností predpokladať, že príspevok nepoužil v prospech odkázanej osoby na účel, na ktorý má byť príspevok použitý, alebo (ii) vedome inak spôsobil, že príspevok sa vyplatil neprávom alebo vo vyššej sume, ako patril.

7. EVIDENCIA

Ustanovuje sa **prostredníctvom § 11 vedenie evidencie neformálnej a formálnej starostlivosti úradom práce, sociálnych vecí a rodiny**, a to o odkázanej osobe a o žiadateľovi o príspevok a im poskytovanej neformálnej starostlivosti a formálnej starostlivosti. Zápis do tejto evidencie je právnou podmienkou pre vznik nároku na výplatu príspevku.

Evidencia obsahuje údaje o (i) odkázanej osobe a o žiadateľovi o príspevok v ustanovenom rozsahu, **(ii)** poskytovaní neformálnej starostlivosti odkázanej osobe alebo žiadateľovi o príspevok v rozsahu relevantných údajov o neformálnom opatrovateľovi vrátane dohodnutej výšky mesačnej odmeny za neformálnu starostlivosť (na ktorú prispieva odkázanej osobe alebo žiadateľovi o príspevok štát poskytnutím príspevku), **(iii)** poskytovaní formálnej starostlivosti (s výnimkou poskytnutia prepravnej služby alebo využitia servisnej poukážky) odkázanej osobe alebo žiadateľovi o príspevok v rozsahu relevantných údajov o poskytovateľovi formálnej starostlivosti, vrátane dohodnutej výšky úhrady za formálnu starostlivosť (na ktorú prispieva odkázanej osobe alebo žiadateľovi o príspevok štát poskytnutím príspevku).

8. KONANIE

Ustanovením § 12 sa upravujú procesné právne aspekty konania podľa tohto zákona okrem konania úradu vo veciach súvisiacich s

nezapísaním vybraných údajov do evidencie, výmazom neformálneho opatrovateľa z evidencie a výmazom vybraných údajov týkajúcich sa neformálnej starostlivosti a formálnej starostlivosti, ktoré je upravené osobitnou právnou úpravou konania podľa § 10 ods. 7 až 11.

Na konanie podľa tohto zákona okrem § 10 ods. 12 sa vzťahuje zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov s odchýlkami ustanovenými v odsekoch 2 a 3, týkajúcimi sa v záujme zabezpečenia efektívnosti a účelnosti konania v záujme dieťaťa, konania zástupcu v konaní podľa tohto zákona za žiadateľa, ktorý (i) je maloletým dieťaťom a pre ktoré zariadenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately vykonáva opatrenia pobytovou formou na základe rozhodnutia súdu; v konaní ho zastupuje toto zariadenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, (ii) maloletým dieťaťom zvereným do osobnej starostlivosti inej fyzickej osoby na základe rozhodnutia súdu, v konaní podľa tohto zákona ho zastupuje táto fyzická osoba.

Žiadosť o príspevok sa podáva na tlačive určenom Ústredím práce, sociálnych vecí a rodiny (ďalej len „ústredie“).

Pre otázky k procesným podrobnostiam konania sme Vám k dispozícii.

9. POVINNOSTI ODKÁZANEJ OSOBY

Podľa § 16 ods. 1 je odkázaná osoba povinná: „(a) na písomnú výzvu príslušného úradu preukázať skutočnosť rozhodujúcu na trvanie nároku na príspevok a na jeho výplatu a trvanie nároku na príplatok k príspevku, a to do ôsmich dní odo dňa doručenia tejto výzvy, ak v nej úrad neurčí dlhšiu lehotu, (b) písomne oznámiť úradu zmenu v skutočnostiach rozhodujúcich na trvanie nároku na príspevok a na jeho výplatu a trvanie nároku na príplatok k príspevku, a to do ôsmich dní odo dňa, v ktorom zmena nastala.“

Zákon teda stanovuje **povinnú súčinnosť odkázanej osoby, a to v záujme posudzovania trvania nároku na príspevok a nároku na jeho výplatu, ak (i)** existujú odôvodnené pochybnosti

úradu o trvaní týchto podmienok, a to na písomnú výzvu úradu v lehote do ôsmich dní od doručenia tejto výzvy, ak v tejto písomnej výzve úrad neurčí dlhšiu lehotu, **(ii)** má odkázaná osoba vedomosť o zmene skutočností rozhodujúcich na trvanie nároku na príspevok a na výplatu tohto príspevku (skutkových okolností rozhodujúcich pre nárok na príspevok a nárok na výplatu príspevku) má povinnosť tieto zmeny skutočností písomne oznámiť úradu do ôsmich dní odo dňa ich zmeny.

10. PRECHODNÉ USTANOVENIA A ÚČINNOSŤ

Nárok na výplatu príspevku a príplatku k príspevku podľa tohto zákona vzniká **najskôr za január 2027**.

Toto časové ohraňenie je nevyhnutné, nakoľko nový zákon nadobúda účinnosť 31. decembra 2026, pričom k tomuto dátumu dochádza k zrušeniu predchádzajúceho peňažného príspevku na opatrovanie podľa osobitného predpisu.

Upravuje sa kľúčový mechanizmus prechodu z doterajšieho systému peňažného príspevku na opatrovanie na nový systém príspevku na pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby, ktorého účinnosť je stanovená na 31. decembra 2026. V záujme zabezpečenia plynulej kontinuity pomoci a podpory pre fyzické osoby odkázané na pomoc inej fyzickej osoby po zrušení peňažného príspevku na opatrovanie, sa administratívne odľahčí cieľová skupina a zabezpečí prevod nárokov bez nutnosti podania žiadosti o priznanie príspevku podľa novej právnej úpravy dotknutými občanmi.

Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny začne toto konanie na základe už existujúcich, relevantných údajov, ktoré získal predovšetkým o poberateľoch peňažného príspevku na opatrovanie a nimi opatrovaných osobách a údajov o prijímateľoch sociálnych služieb podmienených odkázanosťou, žiadateľoch o uzatvorenie zmluvy o poskytovaní sociálnej služby podmienenej odkázanosťou a žiadateľoch o zabezpečenie poskytovania sociálnych služieb podmienených odkázanosťou podľa doterajšej právnej úpravy z informačného systému sociálnych služieb. Účastníkmi tohto konania sú

priamo fyzické osoby, ktoré boli k 31. decembru 2026 opatrovanými osobami pri poberaní peňažného príspevku na opatrovanie, prijímateľa sociálnych služieb, žiadateľa o uzatvorenie zmluvy o poskytovaní sociálnej služby alebo žiadateľa o zabezpečenie poskytovania sociálnej služby.

11. SÚVISIACE NOVELIZÁCIE

Súčasne s prijatím nového zákona sa novelizujú desiatky ďalších právnych predpisov.

Azda najviac zmien v súvisiacich novelách prináša **novela zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách**.

Po novom, medzi verejných poskytovateľov zaraďuje aj združenie obcí a právnickú osobu zriadenú alebo založenú združením obcí.

Novela definuje pridaným ust. § 23c takzvaný inštitút „rozvoja rodičovských zručností“.

Podľa § 23c zákona o sociálnych službách ide o **odbornú činnosť zameranú na podporu zdravého fyzického a psychického vývinu dieťaťa, ktorá je poskytovaná tehotnej žene, rodičovi dieťaťa alebo fyzickej osobe, ktorá má dieťa zverené do osobnej starostlivosti** na základe rozhodnutia súdu, ak sú v nepriaznivej sociálnej situácii Rozvoj rodičovských zručností ako samostatnú odbornú činnosť možno vykonávať ambulantnou sociálnou službou a terénnou formou sociálnej služby prostredníctvom terénneho programu. Poskytovanie terénnej formy sociálnej služby má prednosť pred ambulantnou sociálnou službou. Ak terénna forma sociálnej služby dostatočne nerieši nepriaznivú sociálnu situáciu, poskytuje sa aj ambulantná sociálna služba.

Táto nová odborná činnosť sa stanovila s účinnosťou už od 01. januára 2026.

Upravujú sa aj ustanovenia týkajúce sa opatrovateľskej, prepravnej, tlmočnickej, odľahčovacej služby a služby požičiavania pomôcok.

Novým ustanovením § 60a sa s účinnosťou od 31. decembra 2026 zavedie nová sociálna služba, a

to sprostredkovanie sociálnej služby a inej pomoci. V rámci sprostredkovania sociálnej služby a inej pomoci sa s prihliadnutím na individuálne potreby fyzickej osoby v nepriaznivej sociálnej situácii a jej rodiny vyhľadáva a sprostredkúva sociálna služba, ktorá svojím rozsahom, formou a spôsobom poskytovania aktivizuje k posilneniu sebestačnosti, zabráňuje sociálnemu vylúčeniu a podporuje začlenenie do spoločnosti a poskytuje sociálne poradenstvo a ďalšie formy pomoci.

Nejde o poskytovanie právnej pomoci cieľovej skupine osôb, ani o ich zastupovanie na základe udeleného plnomocenstva. Účelom tejto sociálnej služby je najmä vyhľadávanie a sprostredkovanie fyzickej osobe a jej rodine, a to osobne poskytovanou súčinnosťou- najmä asistenciou pri administrácii, za aktívnej súčinnosti tejto fyzickej osoby a jej rodiny, potrebnej pomoci v nepriaznivej sociálnej situácii (nielen sociálnej služby ale aj inej pomoci v súvisiacich oblastiach uplatňovania možných individuálnych nárokov, ako napr. hmotná núdza a pod.), ale aj administrácia súvisiaca s príspevkom na pomoc pri odkázanosti.

V ust. § 84 sa novým odsekom 23 vytvára nová pracovná pozícia v oblasti sociálnych služieb, a to takzvaný **pracovník dlhodobej starostlivosti**.

Podľa § 84, ods. 23 novelizovaného zákona o sociálnych službách: „Pomoc pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby v rozsahu prílohy č. 4 a úkony súvisiace s dodržiavaním liečebného režimu podľa prílohy č. 7 vykonáva pracovník dlhodobej starostlivosti, ktorým je fyzická osoba, ktorá získala najmenej (a) úplné stredné odborné vzdelanie získané v odbore vzdelávania so zameraním na opatrovanie alebo na poskytovanie zdravotnej starostlivosti alebo (b) úplné stredné všeobecné vzdelanie alebo úplné stredné odborné vzdelanie, ktoré nie je uvedené v písmene a), a absolvovala akreditovaný kurz dlhodobej sociálno-zdravotnej starostlivosti najmenej v rozsahu 400 hodín.“

Pracovník dlhodobej starostlivosti sa bude môcť v zariadeniach sociálnych služieb s poskytovaním ošetrovateľskej starostlivosti podieľať na jej poskytovaní, a to v rozsahu úkonov vymedzených v prílohe č. 4 k zákonu a aj novo ustanovenej prílohe č. 7 k zákonu.

Pracovník dlhodobej starostlivosti bude mať v zmysle prílohy 7 k zákonu o sociálnych službách oprávnenie na 35 odborných úkonov v rámci sociálnej starostlivosti.

V ust. § 61a a nasl. novelizovaného zákona o sociálnych službách sa definuje sociálna služba ako **služba vo všeobecnom hospodárskom záujme**.

Cieľom právnej úpravy obsiahnutej v § 61a je jednoznačné právne vymedzenie sociálnych služieb podmienených odkázanosťou ako služieb vo všeobecnom hospodárskom záujme v zmysle článku 106 ods. 2 Zmluvy o fungovaní Európskej únie a sekundárnych právnych aktov Európskej komisie. Ide o platené druhy sociálnych služieb, s existenciou trhu poskytovateľov týchto sociálnych služieb s ekonomickým plnením a majú teda povahu hospodárskej činnosti. **Sociálne služby podľa § 34 až 41 svojím charakterom naplňajú znaky služieb, ktoré sú poskytované v priamom verejnom záujme, a to najmä: (i)** zabezpečujú starostlivosť pre osoby, ktoré sú z dôvodu odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby neschopné uspokojovať základné životné potreby, **(ii)** plnia funkciu sociálnej inklúzie a prevencie sociálneho vylúčenia, **(iii)** prispievajú k ochrane ľudskej dôstojnosti, zdravia a života odkázaných osôb, **(iv)** sú poskytované bez ohľadu na trhovú ziskovosť, a preto vyžadujú stabilné financovanie z verejných zdrojov.

Sociálna služba je službou vo všeobecnom hospodárskom záujme, **ak je v informačnom systéme sociálnych služieb evidovaný údaj o prijatí záväzku poskytovať túto sociálnu službu ako službu vo všeobecnom hospodárskom záujme** (počas obdobia trvania tohto záväzku a súčasne poskytovateľ tejto sociálnej služby plní ustanovené podmienky pre poskytovanie sociálnej služby vo všeobecnom hospodárskom záujme).

Obdobie trvania záväzku poskytovať sociálnu službu vo všeobecnom hospodárskom záujme **nesmie presiahnuť desať rokov**. Tento záväzok možno prijať opakovane. Ďalším dôsledkom právneho zakotvenia sociálnych služieb v hospodárskom záujme je, že poskytovateľ je oprávnený čerpať verejné prostriedky formou

spolufinancovania na krytie oprávnených nákladov. Súčasťou úpravy je aj povinnosť kontrolovať nadmernú náhradu a v prípade jej vzniku ju vrátiť, čím sa zabezpečuje súlad s pravidlami EÚ o štátnej pomoci.

V ust. § 61a ods. 5 novelizovaný zákon o sociálnych službách predpokladá vydanie všeobecne záväzného právneho predpisu, ktorý ustanoví

podrobnosti poskytovania sociálnej služby vo všeobecnom hospodárskom záujme, vrátane rozsahu oprávnených nákladov, spôsobu výpočtu nadmernej náhrady poskytnutej z verejných zdrojov, spôsobu výpočtu nevymáhateľnej pohľadávky z nezaplatenej úhrady, atď.

Publikované dňa 29.01.2026.

ZÁKON O ÚRADE NA OCHRANU OBETÍ TRESTNÝCH ČINOV A OZNAMOVATEĽOV PROTISPOLOČENSKEJ ČINNOSTI

1. ABSTRAKT

Dňa 12. decembra 2025 bol Národnou radou SR schválený **nový zákon č. 376/2025 Z. z. o Úrade na ochranu obetí trestných činov a oznamovateľov protispoločenskej činnosti** (ďalej len „zákon“).

Novým zákonom sa zriaďuje nový Úrad na ochranu obetí trestných činov a oznamovateľov protispoločenskej činnosti s celoštátnou pôsobnosťou, ktorý preberá agendu odškodňovania obetí od Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky a nahrádza Úrad na ochranu oznamovateľov. Zriadením jednotného úradu sa má podľa zákonodarcu vytvoriť predpoklad na okamžité a koordinované zabezpečenie ochrany ohrozených osôb. Podrobnosti o novinkách, ktoré prináša nový zákon, nájdete v našom článku.

2. ÚRAD

Ustanovením § 1 sa **zriaďuje Úrad na ochranu obetí trestných činov a oznamovateľov protispoločenskej činnosti** (ďalej len „úrad“) ako nezávislý orgán štátnej správy **s celoštátnou pôsobnosťou, ktorý chráni práva a oprávnené záujmy obetí trestných činov a oznamovateľov pri oznamovaní protispoločenskej činnosti.**

Úrad je rozpočtovou organizáciou. Návrh rozpočtu sa predkladá ako súčasť kapitoly Všeobecná pokladničná správa. Schválený rozpočet úradu môže znížiť v priebehu kalendárneho roku len Národná rada Slovenskej republiky (ďalej len „národná rada“).

Sídlom úradu je Bratislava. Úrad na plnenie svojich úloh **môže zriaďovať a zrušovať detašované pracoviská mimo svojho sídla** a určovať územný obvod ich pôsobnosti. Podrobnosti o organizácii úradu upraví

organizačný poriadok úradu, ktorý vydá predseda úradu.

Ide o novú právnu úpravu v tom zmysle, že po prvýkrát **spája pod jednu inštitúciu agendu obetí trestných činov aj oznamovateľov trestnej činnosti.**

Úrad (i) vykonáva pôsobnosť na úseku ochrany obetí trestných činov **podľa zákona č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných** (ii) vykonáva pôsobnosť na úseku ochrany oznamovateľov kriminality a inej protispoločenskej činnosti **podľa zákona č. 54/2019 Z. z. o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti.**

3. PREDSEDA ÚRADU

Na čele úradu je **predseda**, ktorý zodpovedá za činnosť úradu. Predsedu úradu volí a odvoláva národná rada spomedzi kandidátov navrhnutých vládou Slovenskej republiky (ďalej len „vláda“) podľa § 4.

Funkčné obdobie predsedu úradu je **sedem rokov**. Tá istá osoba môže byť zvolená za predsedu úradu **len raz**.

Za predsedu úradu možno zvoliť len toho, kto (a) je štátnym občanom Slovenskej republiky, **(b)** je spôsobilý na právne úkony v plnom rozsahu, **(c)** je bezúhonný, **(d)** má vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa, **(e)** nie je členom politickej strany ani politického hnutia, **(f)** posledných päť rokov pred zvolením nevykonával funkciu prezidenta Slovenskej republiky (ďalej len „prezident“), poslanca národnej rady, poslanca Európskeho parlamentu, člena vlády, predsedu, vedúceho, riaditeľa alebo podpredsedu ostatného ústredného orgánu štátnej správy alebo orgánu štátnej správy s celoštátnou pôsobnosťou, štátneho tajomníka, verejného ochrancu práv, generálneho tajomníka služobného úradu, predsedu samosprávneho kraja, primátora mesta alebo starostu obce **a (g)** svojím doterajším pôsobením v osobnom,

verejnom a profesijnom živote dáva záruku, že bude svoju funkciu vykonávať riadne, čestne a zodpovedne.

Funkcia predsedu úradu je nezlučiteľná s výkonom exekutívnej funkcie, s výkonom funkcie sudcu, prokurátora, člena Bankovej rady Národnej banky Slovenska, štatutárneho orgánu, s členstvom v riadiacom orgáne, dozornom orgáne alebo kontrolnom orgáne právnickej osoby okrem valného zhromaždenia a členskej schôdze, ani s členstvom v politickej strane alebo v politickom hnutí. **Predseda úradu nesmie vystupovať v mene politickej strany alebo politického hnutia alebo pôsobiť v ich prospech.**

Výkon funkcie predsedu úradu **sa skončí (a)** uplynutím funkčného obdobia, **(b)** vzdaním sa funkcie, **(c)** odvolaním z funkcie, **(d)** smrťou alebo vyhlásením za mŕtveho.

Predseda úradu **odvolá národná rada na návrh vlády, ak (a)** stratil bezúhonnosť, **(b)** mu bola obmedzená spôsobilosť na právne úkony, **(c)** prestal spĺňať podmienku nezlučiteľnosti **alebo (d)** nevykonáva svoju funkciu najmenej šesť po sebe nasledujúcich mesiacov.

Na ustanovenie za predsedu úradu zákon určuje prostredníctvom § 4 proces **verejného vypočutia kandidátov**. Vláda môže národnej rade navrhnúť kandidátov na predsedu úradu **len po ich verejnom vypočutí a po ich hodnotení komisiou**.

Komisia zverejní výzvu na prihlásenie záujemcov o kandidatúru na predsedu úradu **do 15 dní od svojho vymenovania prostredníctvom vysielania Slovenskej televízie a rozhlasu, na webovom sídle Úradu vlády Slovenskej republiky** (ďalej len „úrad vlády“) a **najmenej v jednom denníku celoštátnej periodickej tlače**. Výzva nesmie byť zverejnená kratšie ako 30 dní.

Životopis, referencie a odôvodnenie zverejní komisia na webovom sídle úradu vlády do piatich pracovných dní od skončenia výzvy na prihlásenie kandidátov na predsedu úradu.

Verejné vypočutie sa uskutoční do 30 dní od skončenia výzvy na prihlásenie záujemcov o kandidatúru na predsedu úradu.

Komisia vyhodnotí prihlásených záujemcov o kandidatúru do 15 dní od verejného vypočutia a navrhne vláde dvoch záujemcov, ktorí boli v hodnotení najúspešnejší.

Komisia má päť členov. Po jednom členovi komisie vymenúva prezident, vláda, verejný ochranca práv, úrad vlády a poradný orgán vlády v oblasti mimovládnych organizácií a rozvoja občianskej spoločnosti. Za člena komisie možno vymenovať len toho, kto svojím doterajším pôsobením v osobnom, verejnom a profesijnom živote dáva záruku, že bude svoju funkciu vykonávať riadne, čestne, zodpovedne a nestranne.

Funkcia člena komisie je čestná funkcia. Členovi komisie patrí náhrada preukázaných cestovných výdavkov spojených s výkonom funkcie, ktorú poskytuje úrad vlády.

Úlohy spojené s odborným, organizačným, personálnym, administratívnym a technickým zabezpečením činnosti komisie plní úrad vlády.

4. PRECHODNÉ USTANOVENIA

Prechodné ustanovenia majú zabezpečiť plynulý prechod právnych vzťahov v súvislosti novou právnou úpravou.

Úrad na ochranu oznamovateľov zriadený podľa doterajších predpisov sa ku dňu účinnosti nového zákona **zrušuje**. Úrad sa ku dňu účinnosti tohto zákona stáva právnym nástupcom Úradu na ochranu oznamovateľov a preberá všetky jeho práva a povinnosti ku dňu účinnosti tohto zákona.

Finančné prostriedky a majetok vo vlastníctve Úradu na ochranu oznamovateľov sa ku dňu účinnosti tohto zákona stávajú finančnými prostriedkami a majetkom úradu.

Práva a povinnosti Úradu na ochranu oznamovateľov vrátane práv a povinností zo štátnozamestnaneckých pomerov,

pracovnoprávných vzťahov a iných právnych vzťahov zamestnancov **prechádzajú ku dňu účinnosti tohto zákona na nový úrad.**

Funkcia predsedu Úradu na ochranu oznamovateľov a funkcia podpredsedu Úradu na ochranu oznamovateľov **zanikajú** ku dňu účinnosti tohto zákona.

Ak sa v doterajších právnych predpisoch používa pojem „Úrad na ochranu oznamovateľov“ vo všetkých gramatických tvaroch, rozumie sa tým „Úrad na ochranu obetí trestných činov a oznamovateľov protispoločenskej činnosti“ v príslušnom tvare.

Funkciu predsedu úradu podľa nového zákona vykonáva odo dňa účinnosti tohto zákona do zvolenia prvého predsedu úradu zatiaľ zástupca štatutárneho orgánu, ktorého vymenuje predseda národnej rady.

5. SÚVISIACE NOVELIZÁCIE

V dôsledku prijatia nového zákona bolo potrebné **novelizovať zákon č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov.**

Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky sa nahrádza Úradom na ochranu obetí trestných činov a oznamovateľov protispoločenskej činnosti v ustanoveniach upravujúcich kompetencie v systéme ochrany obetí trestných činov.

Ako uvádza dôvodová správa, nahradením ministerstva úradom sa zabezpečí, že všetky úlohy v tejto oblasti bude namiesto Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky vykonávať nový úrad. Cieľom zmeny nie je obsahovo meniť mechanizmy pomoci obetiam, ale určiť nový príslušný orgán.

Podľa prechodného ustanovenia § 35b, **sa konania vo veciach podľa tretej časti zákona č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov** začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa **dokončia podľa doterajších predpisov.**

Ďalej, v dôsledku prijatia nového zákona bolo potrebné novelizovať zákon č. 54/2019 Z. z. o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti.

Tento zákon upravuje **podmienky poskytovania ochrany osobám v pracovnoprávnom vzťahu alebo v inom obdobnom vzťahu** v súvislosti s oznamovaním kriminality alebo inej protispoločenskej činnosti. Ide o **známy zákon o takzvaných whistlebloweroch**, teda osobách, často zamestnancoch, ktorí nahlásia protiprávne konanie (nezákonné, neetické, nebezpečné alebo podvodné aktivity) v rámci organizácie, resp. zamestnávateľa buď interne nadriadeným/personálnemu oddeleniu, alebo externe úradom/médiám, aby ho odhalila, pričom často riskuje odvetné opatrenia, ale na mnohých miestach dostáva právnu ochranu za „chránené zverejnenie“ vo verejnom záujme.

V predmetnom zákone sa za § 7 vkladajú nové ustanovenia § 7a a 7b.

Podľa § 7a, upravujúceho preskúmanie ochrany v rámci trestného konania: „Počas poskytovania ochrany chránenému oznamovateľovi podľa § 4 je prokurátor povinný priebežne preskúmať, či kvalifikované oznámenie, na základe ktorého rozhodol o poskytnutí ochrany, spĺňa podmienku kvalifikovanosti podľa § 2 písm. c) a či bolo urobené v dobrej viere.

Skutočnosti podľa odseku 1 je prokurátor povinný preskúmať aj na základe podnetu zamestnávateľa chráneného oznamovateľa, ak tento podnet obsahuje informácie majúce priamu súvislosť s posúdením kvalifikovanosti oznámenia a konaním chráneného oznamovateľa v dobrej viere.

Podľa § 7b upravujúceho preskúmanie ochrany v rámci správneho konania: „Počas poskytovania ochrany chránenému oznamovateľovi podľa § 6 je správny orgán povinný priebežne preskúmať, či kvalifikované oznámenie, na základe ktorého rozhodol o poskytnutí ochrany, spĺňa podmienku kvalifikovanosti podľa § 2 písm. c) a či bolo urobené v dobrej viere.

Skutočnosti podľa odseku 1 je správny orgán povinný preskúmať aj na základe podnetu zamestnávateľa chráneného oznamovateľa, ak tento podnet obsahuje informácie majúce priamu súvislosť s posúdením kvalifikovanosti oznámenia a konaním chráneného oznamovateľa v dobrej viere.

Ak správny orgán postupom podľa odseku 1 alebo odseku 2 zistí, že oznámenie nespĺňa podmienku kvalifikovanosti podľa § 2 písm. c) alebo že nebolo urobené v dobrej viere, zruší rozhodnutie, ktorým sa poskytla ochrana.“

Ak prokurátor postupom podľa odseku 1 alebo odseku 2 zistí, že oznámenie nespĺňa podmienku kvalifikovanosti podľa § 2 písm. c) alebo že nebolo urobené v dobrej viere, zruší rozhodnutie, ktorým sa poskytla ochrana.“

Z uvedeného vyplýva, že sa **doplnila podmienka vecného súvisu oznámenia zamestnanca podľa zákona o whistlebloweroch a prokurátor a správny orgán sú povinné priebežne preskúmať kvalifikovanosť a dobrú vieru oznamovateľa**. Účelom nových ustanovení je zrejme myšlienka zákonodarcu, aby zamestnávateľia neboli obmedzovaní vo svojich právach kvôli potenciálnej protispoločenskej činnosti inej osoby (o ktorej sa oznamovateľ síce dozvedel v súvislosti so svojím pracovnoprávnym vzťahom alebo iným obdobným vzťahom, ale netýka sa priamo zamestnávateľa).

Účinnosť nového zákona a súvisiacich noviel nastala dňa 01. januára 2026.

Publikované dňa 29.01.2026.

NOVELA ZÁKONA O ELEKTRONICKÝCH KOMUNIKÁCIÁCH

1. ABSTRAKT

Dňa 21. októbra 2025 poslanci Národnej rady SR schválili **novelu zákona č. 452/2021 Z. z. o elektronických komunikáciách** v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“). **Novela nadobudla účinnosť dňa 12. novembra 2025.**

Zákon o elektronických komunikáciách obsahuje transpozíciu smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/61/EÚ z 15. mája 2014 o opatreniach na zníženie nákladov na zavedenie vysokorychlostných elektronických komunikačných. Citovaná smernica je však zrušená nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1309 z 29. apríla 2024 o opatreniach na zníženie nákladov na zavádzanie gigabitových elektronických komunikačných sietí. Novela zákona na uvedené zrušenie reaguje legislatívnymi zmenami a úpravou zákona o elektronických komunikáciách tak, aby v praxi nedochádzalo k pochybnostiam. Cieľom je dôslednejšie prispieť k znižovaniu nákladov pri budovaní vysokokapacitných elektronických komunikačných sietí.

2. ÚVOD

Úvodom si v krátkosti uvedíme, že **zákon o elektronických komunikáciách (i) reguluje** odvetvie elektronických komunikácií, **(ii) upravuje podmienky** poskytovania elektronických komunikačných a elektronických komunikačných služieb a pridružených prostriedkov a pridružených služieb, **(iii) upravuje ochranu** hospodárskej súťaže v odvetví elektronických komunikácií a ochranu práv užívateľov a ich ďalší rozvoj, **(iv) určuje práva a povinnosti** týkajúce sa budovania sietí a prístupu k pasívnej infraštruktúre, **(v) určuje podmienky** používania koncových zariadení a **(vi) upravuje úlohy a pôsobnosť** orgánov verejnej správy v odvetví elektronických komunikácií.

Novela sa dotýka nasledovných skutočností v rámci pôsobnosti zákona.

3. EX OFFO VÝMAZ

Ustanovenie § 10 sa **dopĺňa o právo úradu na reguláciu elektronických komunikácií ex offo vymazať podnik z evidencie**, ak tento nevykazuje žiadnu činnosť, ktorá by nasvedčovala tomu, že dotknutý podnik aj reálne poskytuje verejné elektronické komunikačné siete a verejné elektronické komunikačné služby.

V tomto smere sa v ust. § 10 za odsek 5 vkladá nový odsek 6, ktorý znie: „Ak z údajov, ktoré sú úradu dostupné z úradnej činnosti vyplýva, že podnik neposkytuje verejné siete alebo služby, ktoré oznámil úradu podľa odseku 1 najmenej tri po sebe nasledujúce roky, a neoznámil úradu dátum ukončenia poskytovania sietí alebo služieb podľa odseku 5, úrad písomne vyzve podnik, aby sa k tejto skutočnosti vyjadril v lehote jedného mesiaca od doručenia písomnej výzvy na vyjadrenie a súčasne ho upozorní, že v prípade márneho uplynutia tejto lehoty úrad podnik z evidencie vymaže. Výmaz z evidencie úrad vykoná aj vtedy, ak sa podnik v lehote podľa prvej vety vyjadrí, že s výmazom súhlasí.“

Doterajšie odseky 6 a 7 sa stávajú odsekmi 7 a 8.

4. POSKYTOVANIE INFORMÁCIÍ

Ustanovenie § 15 sa novelou doplnilo o **odsek 9, na základe ktorého** „Prevádzkovatelia sietí a subjekty verejného sektora, ktorí vlastnia, spravujú alebo kontrolujú fyzickú infraštruktúru, sú povinní na základe žiadosti poskytnúť úradu všetky informácie súvisiace s vykonaním analýzy podľa § 4 ods. 5 písm. s).“

Z uvedeného vyplýva, že novela upravuje právo úradu pre reguláciu elektronických komunikácií **žiadať informácie od povinných subjektov podľa európskeho aktu o gigabitovej infraštruktúre s cieľom vykonať analýzu**, na základe ktorej môže následne úrad **určiť druhy fyzickej infraštruktúry**, sprístupňovanie

informácií o ktorých prostredníctvom jednotného informačného miesta by bolo neprimerané.

Zvyšné povinnosti podľa § 15 ostávajú nezmenené a riadia tak doterajším znením zákona.

5. ZMENY VO VEREJNÝCH KONZULTÁCIÁCH

Najprv si uvedme, čím rozumieme verejné konzultácie podľa zákona o elektronických komunikáciách.

Verejné konzultácie upravuje ust. § 17 zákona. Úrad pred prijatím určitých opatrení, ktoré budú mať značný vplyv na relevantný trh alebo obmedzenia vo sfére elektronických komunikácií **umožní dotknutým osobám vyjadriť sa k návrhu tohto opatrenia alebo obmedzenia** v lehote 30 dní alebo 60 dní v zložitých prípadoch, odo dňa zverejnenia návrhu opatrenia alebo obmedzenia.

Úrad zverejňuje návrh opatrenia alebo obmedzenia v takej forme alebo takým spôsobom, ktorý umožní koncovým užívateľom so zdravotným postihnutím vyjadriť sa k návrhu opatrenia alebo obmedzenia.

Úrad v primeranej miere zohľadní stanoviská **koncových užívateľov**, najmä spotrebiteľov a koncových užívateľov so zdravotným postihnutím, výrobcov a podnikov, uplatnené v súvislosti s právami koncových užívateľov a spotrebiteľov vrátane práva na rovnaké zaobchádzanie a možnosti výberu pre koncových užívateľov so zdravotným postihnutím pri poskytovaní verejne dostupných služieb, najmä ak majú významný vplyv na trh.

Uvedené subjekty môžeme pomenovať ako subjekty takzvanej odbornej verejnosti.

Na účel konzultácií úrad zriadi a spravuje na svojom webovom sídle konzultačné miesto.

Novela zákona do ust. § 17 pridáva odsek 6, na základe ktorého sa postup verejných konzultácií využije pri diskusiách s odbornou verejnosťou aj pri otázkach týkajúcich zverejňovania informácií o fyzickej infraštruktúre a o jej vhodnosti.

Zároveň s existujúcou fyzickou infraštruktúrou úzko súvisia aj stavebné práce a možnosť definovať také stavebné práce, ktoré sú s obmedzeným rozsahom najmä z hľadiska hodnoty, veľkosti a trvania nevhodné na zverejňovanie a koordináciu. V jednom procese sa analyzuje tak fyzická infraštruktúra, ako aj stavebné práce a následne na základe výsledkov sa určia možné výnimky v súlade s aktom o gigabitovej infraštruktúre.

Doplňme, že v tejto súvislosti novela tiež pridala do ust. § 4 ods. 5 nové písmeno s), na základe ktorého „Úrad ako národný regulátor pre odvetvie elektronických komunikácií vykonáva analýzu nákladov a prínosov existujúcej fyzickej infraštruktúry a stavebných prác s obmedzeným rozsahom najmä z hľadiska hodnoty, veľkosti a trvania a uskutočňuje konzultáciu podľa osobitného predpisu.“

6. ZRIAĐOVANIE SIETÍ - ZMENY A DOPLNENIA

Postupy a práva a povinnosti týkajúce sa zriaďovania sietí upravuje § 21 a nasl. zákona.

Ust. § 21 sa konkrétne týka práv k cudzím nehnuteľnostiam, čo znamená, že podnik môže v nevyhnutnom rozsahu, a ak je to vo verejnom záujme, zriaďovať a prevádzkovať verejné siete a stavať a umiestňovať ich vedenia alebo ich iné časti, ako aj pridružené prostriedky, na cudzej nehnuteľnosti alebo v cudzej nehnuteľnosti alebo cudzie nehnuteľnosti nimi križovať.

Podľa novelizovaného odseku 11 v ust. § 21: „Do projektu stavby sa musí zakresliť trasa všetkých známych vedení v mieste stavby. Za splnenie tejto povinnosti zodpovedá projektant. Stavebník alebo ním poverený projektant vyžiada vyjadrenie dotknutých podnikov o existencii trás podzemných vedení alebo nadzemných vedení, rádiových trás v mieste stavby a o možnosti rušenia rádiového prenosu, ako aj iné potrebné údaje na účel vypracovania projektovej dokumentácie pred jej vypracovaním. Ak je vydanie záväzného vyjadrenia spojené s úhradou primeraných nákladov, lehota na jeho vydanie neuplynie skôr, než sú tieto náklady uhradené.“

Ustanovenie sa doplnilo tak, aby sa netýkalo len projektu stavby, ale **všetkých druhov projektovej dokumentácie v zmysle Stavebného zákona**. Zároveň sa zaviedla **osobitná povinnosť stavebníka alebo projektanta zabezpečiť si vyjadrenie dotknutého podniku o existencii trás** podzemných vedení alebo nadzemných vedení, rádiových trás v mieste stavby a o možnosti rušenia rádiového prenosu, ako aj iné potrebné údaje na účely vypracovania projektovej dokumentácie.

Aby nedochádzalo k interpretačným problémom v praxi, novela precizovala odsek 14 a 16 ust. § 21.

Podľa novelizovaného ust. § 21 ods. 14: „Ak podnik umiestni svoju sieť alebo pridružené prostriedky na cudzej nehnuteľnosti alebo v cudzej nehnuteľnosti na základe súhlasu vlastníka alebo užívateľa nehnuteľnosti, alebo na základe zmluvy s vlastníkom nehnuteľnosti alebo užívateľom nehnuteľnosti, práva a povinnosti alebo iné podmienky z takéhoto súhlasu alebo z takejto zmluvy prechádzajú na právnych nástupcov podniku a neskorších vlastníkov alebo užívateľov nehnuteľnosti. Právo podniku vyplývajúce zo súhlasu alebo zmluvy podľa prvej vety sa považuje za iné právo k pozemku alebo stavbe podľa osobitného predpisu. Za právneho nástupcu podniku sa považuje aj neskorší vlastník prvkov siete alebo pridružených prostriedkov, ktorých sa súhlas alebo zmluva týka. Odsek 4 posledná veta sa primerane použije na vecné bremená, z ktorých vyplýva oprávnenie podniku umiestniť sieť, jej časť alebo pridružené prostriedky na cudzej nehnuteľnosti alebo v cudzej nehnuteľnosti alebo nimi cudziu nehnuteľnosť križovať.“

V ust. § 21 sa za odsek 14 vkladá nový odsek 15, podľa ktorého „Ak má podnik vlastnícke právo alebo iné právo k nehnuteľnosti, na zriadenie podzemnej telekomunikačnej prípojky vysokokapacitnej siete s dĺžkou do 100 m sa použije postup výnimky z povoľovania ustanovený osobitným predpisom a nevyžaduje sa naň rozhodnutie o stavebnom zámere ani ohlásenie podľa Stavebného zákona.“

Osobitným predpisom je článok 9 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2024/1309 v platnom znení, teda spomínaného aktu o gigabitovej infraštruktúre.

7. ĎALŠIE ZMENY SÚVISIACE S AKTOM O GIGABITOVEJ INFRAŠTRUKTÚRE

Ďalšie ustanovenia v súlade s aktom o gigabitovej infraštruktúre upravujú **povinnosť poskytnúť jednotnému informačnému miestu spolu so základnými informáciami aj informáciu o úrovni obsadenosti fyzickej infraštruktúry**, aby bol účinne využitý potenciál jednotného informačného miesta.

Sprístupnené informácie môžu byť obmedzené z dôvodu zachovania bezpečnosti a integrity siete, najmä v rámci kritickej infraštruktúry, národnej bezpečnosti alebo obrany štátu. Príslušné orgány preto môžu určiť, ktoré prvky fyzickej infraštruktúry v rámci kritickej infraštruktúry nemusia byť uvedené v jednotnom informačnom mieste. To platí aj pre stavebné práce, na ktoré sa nevzťahuje povinnosť koordinácie stavebných prác podľa aktu o gigabitovej infraštruktúre.

Zároveň jednotlivé ustanovenia upravujú základné náležitosti žiadosti, či už sa jedná o záujem o prieskum konkrétnych prvkov fyzickej infraštruktúry na mieste, alebo o prístup k infraštruktúre alebo o koordináciu stavebných prác.

Rovnako ako doteraz sa zachovávajú v platnosti ustanovenia týkajúce sa praktickej aplikácie nástrojov na znižovanie nákladov na zavádzanie vysokokapacitných sietí.

V tomto smere sa úplne zmenili ustanovenia § 25, 26 a 27 zákona.

7.1 Prístup k informáciám na účely budovania vysokokapacitných sietí

Tieto postupy sú upravené v novom ustanovení **§ 25 zákona**.

Prevádzkovatelia sietí a subjekty verejného sektora, ktorí sú povinní poskytnúť informácie podľa osobitného predpisu, sú povinní

poskytnúť jednotnému informačnému miestu aj informáciu o úrovni obsadenosti fyzickej infraštruktúry, ktorú majú k dispozícii v elektronickej podobe.

Ústredný orgán štátnej správy na úseku kritickej infraštruktúry a Úrad jadrového dozoru Slovenskej republiky určia na základe riadne opodstatnených a primeraných dôvodov kritickú infraštruktúru, na ktorú sa nevzťahuje povinnosť podľa odseku 1 a osobitného predpisu.

Subjekty verejného sektora, ktoré vlastní, spravujú alebo kontrolujú fyzickú infraštruktúru a prevádzkovatelia sietí nie sú povinní poskytovať jednotnému informačnému miestu informácie podľa osobitného predpisu, ak sa informácie týkajú kritickej infraštruktúry podľa odseku 2 (kritická infraštruktúra, jadrové objekty) alebo fyzickej infraštruktúry, na ktorú sa podľa osobitných predpisov nevzťahuje povinnosť poskytovať informácie, najmä ak ide o fyzickú infraštruktúru slúžiacu na zabezpečenie obrany štátu, bezpečnosti štátu alebo ak je to potrebné na zabezpečenie ochrany utajovanej skutočnosti alebo limitovanej informácie.

Ústredný orgán štátnej správy na úseku kritickej infraštruktúry a Úrad jadrového dozoru Slovenskej republiky **(a)** určia na základe riadne opodstatnených a primeraných dôvodov druhy stavebných prác považovaných za práce, ktoré súvisia s kritickou infraštruktúrou, na ktoré sa nevzťahuje povinnosť podľa osobitného predpisu, **(b)** poskytnú úradu odôvodnenie, kritériá a podmienky uplatňovania výnimiek na tieto druhy stavebných prác, ktoré úrad zverejní prostredníctvom jednotného informačného miesta.

Ministerstvo určí na základe analýzy vykonanej úradom podľa § 4 ods. 5 písm. s) druhy stavebných prác s obmedzeným rozsahom najmä z hľadiska hodnoty, veľkosti alebo trvania, na ktoré sa nevzťahuje povinnosť podľa osobitného predpisu, a poskytne úradu odôvodnenie, kritériá a podmienky uplatňovania výnimiek na tieto druhy stavebných prác, ktoré úrad zverejní prostredníctvom jednotného informačného miesta.

Subjekt verejného sektora, ktorý vlastní, spravuje alebo kontroluje fyzickú infraštruktúru, a prevádzkovateľ sietí nie sú povinní poskytovať jednotnému informačnému miestu informácie podľa osobitného predpisu, ak ide o druhy stavebných prác uvedené v odseku 4 alebo odseku 5 - teda stavebné práce súvisiace s kritickou infraštruktúrou.

Povinnosť podľa osobitného predpisu sa z dôvodov zabezpečenia obrany štátu a bezpečnosti štátu, ochrany utajovaných skutočností alebo limitovaných informácií podľa osobitných predpisov tiež nevzťahuje na stavebné práce týkajúce sa fyzickej infraštruktúry slúžiacej na zabezpečenie obrany štátu a bezpečnosti štátu.

Jednotné informačné miesto musí spĺňať požiadavky týkajúce sa informačných technológií verejnej správy podľa osobitného predpisu. Podrobnosti o štruktúre, forme a spôsobe poskytovania informácií týkajúcich sa transparentnosti fyzickej infraštruktúry podľa odseku 1 a plánovaných stavebných prác podľa osobitného predpisu jednotnému informačnému miestu ustanoví všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá úrad.

Žiadosť o prieskum fyzickej infraštruktúry podľa osobitného predpisu okrem identifikačných údajov a kontaktných údajov žiadateľa a osoby oprávnenej konať v jeho mene **obsahuje aj (a) identifikáciu prvku a popis prvku vysokokapacitnej siete**, ktorý sa má inštalovať, **(b) geografickú oblasť**, v ktorej požaduje prieskum konkrétnych prvkov fyzickej infraštruktúry vymedzenú jednoznačne určeným záujmovým územím, najmä ulicami, adresnými bodmi alebo polygómom zakresleným v mape, ktoré nemôže byť väčšie ako katastrálne územie.

Úrad poskytuje údaje z jednotného informačného miesta do informačného systému územného plánovania a výstavby vrátane osobných údajov bez súhlasu dotknutých osôb v rozsahu, štruktúre, forme a kvalite nevyhnutnej na účely podľa osobitných predpisov.

7.2 Prístup k existujúcej fyzickej infraštruktúre

Je upravený v novom **ust. § 26 zákona**.

Ústredný orgán štátnej správy na úseku kritickej infraštruktúry a dotknuté ostatné ústredné orgány štátnej správy **poskytnú úradu zoznam kategórií fyzickej infraštruktúry a kritériá uplatňované na ich určenie** podľa osobitného predpisu, ktoré úrad zverejní prostredníctvom jednotného informačného miesta.

Do zoznamu kategórií fyzickej infraštruktúry podľa odseku 1 sa z dôvodov a na základe kritérií zabezpečenia obrany štátu, bezpečnosti štátu, ochrany utajovaných skutočností a limitovaných informácií podľa osobitných predpisov zaraduje aj kategória fyzickej infraštruktúry slúžiacej na zabezpečenie obrany štátu a bezpečnosti štátu.

Žiadosť o prístup k fyzickej infraštruktúre podľa osobitného predpisu okrem identifikačných údajov a kontaktných údajov žiadateľa a osoby oprávnenej konať v jeho mene **obsahuje aj (a) identifikáciu prvku a popis prvku vysokokapacitnej siete, ktorý sa má inštalovať**, ktorý obsahuje najmä situačný výkres stavby, plošné, výškové a objemové výmery, a jednoduchý technický opis stavebno-technického a konštrukčno-materiálového riešenia stavby, **(b) geografickú oblasť**, v ktorej sa žiada o prístup k fyzickej infraštruktúre vymedzenú jednoznačne určeným záujmovým územím, najmä ulicami, adresnými bodmi alebo polygónom zakresleným v mape, ktoré nemôže byť väčšie ako katastrálne územie.

Za deň prijatia žiadosti sa považuje deň doručenia úplnej žiadosti. Prevádzkovateľ sietí alebo subjekt verejného sektora, ktorému bola doručená neúplná žiadosť, je povinný vyzvať žiadateľa na jej doplnenie do desiatich dní odo dňa doručenia žiadosti.

7.3 Koordinácia stavebných prác

Koordináciu stavebných prác upravuje **nové ustanovenie § 27 zákona**.

Ústredný orgán štátnej správy na úseku kritickej infraštruktúry a Úrad jadrového dozoru **(a) určia na základe riadne opodstatnených a primeraných dôvodov druhu stavebných prác považovaných za práce, ktoré súvisia s kritickou infraštruktúrou**, na ktoré sa nevzťahuje povinnosť koordinácie stavebných prác podľa osobitného predpisu, **(b) poskytnú úradu odôvodnenie, kritériá a podmienky uplatňovania výnimiek** na tieto druhy stavebných prác, ktoré úrad zverejní prostredníctvom jednotného informačného miesta.

Povinnosť koordinovať stavebné práce podľa osobitného predpisu sa z dôvodov zabezpečenia obrany štátu a bezpečnosti štátu, ochrany utajovaných skutočností alebo limitovaných informácií podľa osobitných predpisov nevzťahuje na stavebné práce týkajúce sa fyzickej infraštruktúry slúžiacej na zabezpečenie obrany štátu a bezpečnosti štátu.

Ministerstvo určí na základe analýzy vykonanej úradom podľa § 4 ods. 5 písm. s) druhy stavebných prác s obmedzeným rozsahom najmä z hľadiska hodnoty, veľkosti alebo trvania, na ktoré sa nevzťahuje povinnosť koordinácie stavebných prác podľa osobitného predpisu a poskytne ich úradu spolu s odôvodnením, kritériami a podmienkami uplatňovania výnimiek na tieto druhy stavebných prác prostredníctvom jednotného informačného miesta.

Subjekt verejného sektora, ktorý vlastní, spravuje alebo kontroluje fyzickú infraštruktúru, a prevádzkovateľ sietí, ktorý priamo alebo nepriamo vykonáva alebo plánuje vykonať stavebné práce úplne alebo čiastočne financované z verejných prostriedkov, nie sú povinní koordinovať stavebné práce, ak sa druhy stavebných prác týkajú kritickej infraštruktúry podľa odseku 1 alebo fyzickej infraštruktúry podľa odseku 2 - infraštruktúra zabezpečujúca obranu štátu.

Žiadosť o koordináciu stavebných prác podľa osobitného predpisu okrem identifikačných údajov a kontaktných údajov žiadateľa a osoby oprávnenej konať v jeho mene obsahuje aj geografickú oblasť, v ktorej sa žiada o koordináciu stavebných prác, jednoznačne určeným

záujmovým územím, najmä ulicami, adresnými bodmi alebo polygónom zakresleným v mape, ktoré nemôže byť väčšie ako katastrálne územie.

Za deň prijatia žiadosti sa považuje deň doručenia úplnej žiadosti. Subjekt verejného sektora, ktorý vlastní, spravuje alebo kontroluje fyzickú infraštruktúru, a prevádzkovateľ sietí, ktorý priamo alebo nepriamo vykonáva alebo plánuje vykonať stavebné práce úplne alebo čiastočne financované z verejných prostriedkov, ktorému bola doručená neúplná žiadosť, je povinný vyzvať žiadateľa na jej doplnenie do desiatich dní odo dňa doručenia žiadosti.

7.4 Prístup k fyzickej infraštruktúre v budove

Prístup k fyzickej infraštruktúre v budove upravujú **nové ustanovenia § 29 a 30 zákona.**

Dotknuté ústredné **orgány štátnej správy** a ostatné dotknuté ústredné orgány štátnej správy **poskytnú úradu zoznam kategórií budov a druhov budov** určených podľa osobitného predpisu, ktoré úrad zverejní prostredníctvom jednotného informačného miesta.

Žiadosť o prístup k prístupovému bodu a fyzickej infraštruktúre v budove podľa osobitného predpisu okrem identifikačných údajov a kontaktných údajov žiadateľa a osoby oprávnenej konať v jeho mene obsahuje aj **(a) identifikáciu budovy**, v ktorej sa žiada o prístup, **(b) prvky fyzickej infraštruktúry**, v súvislosti s ktorými sa žiada o prístup, **(c) identifikáciu prvku a popis prvku vysokokapacitnej siete**, ktoré sa majú inštalovať.

Do zoznamu kategórií budov a druhov budov podľa odseku 1 sa z dôvodov zabezpečenia obrany štátu a bezpečnosti štátu, ochrany utajovaných skutočností a limitovaných informácií podľa osobitných predpisov zaradujú ako druh budov aj stavby pre obranu štátu.

Za deň prijatia žiadosti sa považuje deň doručenia úplnej žiadosti. Držiteľ práva na využívanie prístupového bodu a fyzickej infraštruktúry v budove, ktorému bola doručená neúplná žiadosť, je povinný vyzvať žiadateľa na jej doplnenie do desiatich dní odo dňa doručenia žiadosti.

Podnik je pred umiestnením prvkov vysokokapacitnej siete na fyzickú infraštruktúru alebo do fyzickej infraštruktúry povinný uzavrieť s prevádzkovateľom siete zmluvu o prístupe k fyzickej infraštruktúre.

Náklady, ktoré prevádzkovateľovi siete vzniknú v súvislosti s poskytnutím informácií o dostupnosti fyzickej infraštruktúry, umožnením prieskumu konkrétnych častí dostupnej fyzickej infraštruktúry na mieste, vybavením žiadosti o prístup k fyzickej infraštruktúre a s vybavením žiadosti o koordináciu stavebných prác znáša podnik žiadajúci o prístup.

Podnik je povinný zachovávať mlčanlivosť o informáciách, ktoré sú predmetom obchodného tajomstva a iných informáciách dôverného charakteru, ku ktorým získal prístup v súvislosti s výkonom jeho oprávnení podľa § 25 až 27 a 29; to sa nevzťahuje na poskytnutie informácií úradu na účely riešenia sporu podľa osobitného predpisu.

8. TRANSPARENTNOSŤ A UVEREJŇOVANIE INFORMÁCIÍ UŽÍVATEĽOM

Úrad podľa ustanovenia § 83 ods. 4 zabezpečuje **bezplatný prístup aspoň k jednému porovnávaciemu nástroju, ktorý obsahuje možnosť porovnávať ceny, poplatky a kvalitu fungovania služby** medzi jednotlivými ponukami, ktoré sú dostupné **pre spotrebiteľov**. Spotrebiteľia môžu z tohto nástroja profitovať len v prípade aktuálnosti a úplnosti ponúk poskytovateľov.

Ako uvádza zákonodarca v dôvodovej správe, z uvedeného dôvodu bolo potrebné **rozšíriť povinnosti podnikov, t. j. zasielanie údajov do porovnávacieho nástroja**, pričom porovnávací nástroj môže pozitívne pôsobiť nielen na spotrebiteľov, ale na celé konkurenčné prostredie len v prípade aktuálnosti a úplnosti dát všetkých podnikov poskytujúcich službu prístupu k internetu, verejne dostupnú interpersonálnu komunikačnú službu založenú na číslach alebo verejne dostupnú interpersonálnu komunikačnú službu nezávislú od čísel.

Vzhľadom na znenie odseku 4 písm. a), ktorý definuje, že ide o služby poskytované za opakujúcu sa priamu peňažnú platbu alebo priamu peňažnú platbu na základe spotreby, je zároveň presne vymedzené, že **do porovnávacieho nástroja úradu sa zadávajú informácie o službách na báze opakujúcich sa platieb (t. j. paušály) alebo platieb podľa spotreby (t. j. kredity).**

V tomto smere sa v ust. § 83 za odsek 5 novelou vložil nový odsek 6, na základe ktorého „Podnik poskytujúci službu prístupu k internetu, verejne dostupnú interpersonálnu komunikačnú službu založenú na číslach alebo verejne dostupnú interpersonálnu komunikačnú službu nezávislú od čísel, je povinný poskytnúť úradu informácie podľa odseku 4 písm. a) a b). Podnik je pri každej zmene svojej platnej ponuky povinný poskytnúť úradu aktualizované informácie podľa prvej vety, a to najneskôr v pätnásty deň mesiaca, ktorý nasleduje po takejto zmene.“.

Doterajšie odseky 6 až 10 sa označili ako odseky 7 až 11.

9. OCHRANA PROTI RUŠENIU

Ustanovenie § 108 upravuje prevádzku sietí a zariadení v tom zmysle, že ich prevádzka musí prebiehať tak, aby nedochádzalo k škodlivému rušeniu.

Ustanovenie § 108 ods. 5 novela dopĺňa spôsobom, ktorý **dopĺňa možnosť zasahovania proti neoprávnene používaným bezpilotným lietadlám.**

Podľa novelizovaného znenia § 108 ods. 5: „Za škodlivé rušenie sa nepovažuje použitie technického prostriedku, ktorý môže použiť oprávnený orgán štátu na nevyhnutne potrebný čas a v nevyhnutnom rozsahu na ochranu osôb, ktorých život alebo zdravie je bezprostredne ohrozené, na ochranu ústavného zriadenia, na zachovanie bezpečnosti štátu, na zabezpečenie obrany štátu,

na zabezpečenie chránených objektov a chránených priestorov, v ktorých sú prerokúvané utajované skutočnosti, proti odpočúvaniu, na zabezpečenie ochrany chránených osôb, na zabránenie šírenia rádiových vln alebo na vykonanie vojenského výcviku; ich použitím však nemožno ohroziť funkciu rádionavigačnej služby okrem smerového rušenia globálneho navigačného satelitného systému na lokálnej úrovni alebo iných záchranných služieb. Inej osobe ako je oprávnený orgán štátu sa použitie technického prostriedku podľa prvej vety zakazuje.“

Ako uvádza dôvodová správa, novela zavádza možnosť postihnúť priamo nepovolené použitie rušičiek a zároveň sa **dopĺňa možnosť zasahovania proti neoprávnene používaným bezpilotným lietadlám**, ktoré lietajú hlavne v automatickom režime a môžu slúžiť aj na pašovanie omamných a psychotropných látok, zbraní a nelegálneho tovaru a potenciálne môžu byť použité aj na teroristickú činnosť, ako je napríklad dopravenie výbušniny na určené miesto, alebo aplikácia nebezpečnej látky do zdrojov pitnej vody.

Pri zasahovaní proti takýmto neoprávnene používaným bezpilotným lietadlám, sa z praktického hľadiska **dá použiť výlučne lokálne rušenie globálneho navigačného satelitného systému**. Nakoľko ide o lokálne a krátkodobé rušenie globálneho navigačného satelitného systému nemá použitie takéhoto technického prostriedku zásadný vplyv na bezpečnosť letovej prevádzky.

Publikované dňa 29.01.2026.

Informácie uvedené v bulletine ULC Čarnogurský PRO BONO nie sú poskytovaním právnych rád. Nemožno z neho odvodzovať žiadne práva ani povinnosti. Materiál obsiahnutý v tomto dokumente je informatívnej povahy a aplikácia vyššie uvedených informácií bude vždy špecifická v závislosti od konkrétnych okolností prípadu. Z uvedených dôvodov pri konkrétnych právnych riešeniach preto vždy odporúčame konzultácie. I keď bulletin nepreberá zodpovednosť za prípadné chyby či nepresnosti, ani za akékoľvek škody vzniknuté z aktivít konaných na základe informácií uvedených v tomto dokumente.

Obsah bulletinu ULC Čarnogurský PRO BONO nie je možné využívať pre účely zisku, ponúkať svojim klientom ako svoj vlastný alebo publikovať bez predchádzajúceho písomného súhlasu spoločnosti ULC Čarnogurský s.r.o. V prípade záujmu o ďalšie informácie alebo o poskytnutie individuálneho poradenstva či konzultácií nás neváhajte kontaktovať.

V prípade, že naďalej nechcete byť adresátom tejto služby, kontaktujte nás na e-mailovej adrese probono@ulclegal.com. Ďakujeme.

V prípade akýchkoľvek otázok nás, prosím, kontaktujte prostredníctvom emailovej adresy office@ulclegal.com.

© ULC Čarnogurský, 2026